**2009.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

# UKAZ

# O PROGLAŠENJU ZAKONA O HEMIKALIJAMA

**("Službeni list Crne Gore", br. 114/26 od 03.08.2026)**

Proglašavam Zakon o hemikalijama, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Dvanaestoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2026. godini, dana 27. jula 2026. godine.

**Broj: 01-009/26-1328/2**

**Podgorica, 31. jul 2026. godine**

**Predsjednik Crne Gore,**

**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Dvanaestoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2026. godini, dana 27. jula 2026. godine, donijela je

# ZAKON

# O HEMIKALIJAMA

## I. OSNOVNE ODREDBE

### Predmet

### Član 1

Ovim zakonom uređuje se klasifikacija, označavanje, pakovanje, stavljanje na tržište, izvoz i uvoz hemikalija, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog uticaja hemikalija.

### Hemikalije

### Član 2

Hemikalijama se, u smislu ovog zakona, smatraju:

- supstance u pojedinačnom obliku, supstance u smješi i smješe, dobijene proizvodnim procesom ili u prirodnom stanju;
- supstance i smješe u proizvodima.

### Primjena

### Član 3

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

1) radioaktivne supstance i smješe;

2) supstance pojedinačno, u smješama ili proizvodima koje su pod carinskim nadzorom u carinskom skladištu ili slobodnim zonama, radi ponovnog izvoza ili tranzita, ako se te hemikalije ne prerade ili obrade;

3) neizolovane intermedijere;

4) otpad, u skladu sa propisima kojima je uređeno upravljanje otpadom, nije supstanca, smješa ili proizvod u smislu ovog zakona;

5) prevoz opasnih materija vazdušnim, morskim, drumskim, željezničkim, poštanskim i unutrašnjim plovnim putevima, osim u slučajevima kada je ovim zakonom drukčije propisano;

6) supstance, u pojedinačnom obliku, smješi ili proizvodu, kad je to krajnje neophodno u odbrambene svrhe;

7) supstance i smješe namijenjene za naučno istraživanje i razvoj, koje se ne stavljaju na tržište i koriste se u kontrolisanim uslovima u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine i bezbjednost i zdravlje na radu.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na upis u registar, obaveze daljih korisnika i stručnu procjenu ne primjenjuju se na hemikalije koje se koriste:

1) u ljekovima za humanu i veterinarsku upotrebu;

2) u hrani i prehrambenim aditivima i aromama;

3) u hrani za životinje, aditivima i aromama za tu hranu i dodacima životinjskoj ishrani;

4) supstance za koje postoji dovoljno informacija da ne predstavljaju rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu;

5) supstance upisane u registar, pojedinačno ili u smješama, koje su ponovo uvezene od strane istog subjekta u lancu snabdijevanja ili drugog subjekta u istom lancu snabdijevanja, za koje se može dokazati da se radi o istoj supstanci;

6) supstance koje su upisane u registar, pojedinačno, u smješama ili proizvodima i koje nastaju postupkom rekuperacije (hvatanjem i iskorišćavanjem sporednih proizvoda proizvodnje, odnosno ponovno dobijanje supstance u tehnološkim procesima) i koja je ista sa supstancom koja je upisana u registar i ako pravno lice ili preduzetnik koji obavlja rekuperaciju raspolaže podacima o toj supstanci.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na upis u registar i stručnu procjenu ne primjenjuju se na polimere.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na obavještavanje unutar lanca snabdijevanja hemikalijama ne primjenjuju se na smješe koje se u finalnom obliku koriste:

1) u ljekovima za humanu i veterinarsku upotrebu;

2) u hrani i prehrambenim aditivima i aromama;

3) u hrani za životinje, aditivima i aromama za tu hranu i dodacima životinjskoj ishrani;

4) kao kozmetički proizvodi;

5) kao invazivna medicinska sredstva ili sredstva koja se koriste u direktnom fizičkom kontaktu sa ljudskim tijelom.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na klasifikaciju, označavanje i pakovanje hemikalija ne primjenjuju se na supstance i smješe koje se u finalnom obliku koriste:

1) u ljekovima za humanu i veterinarsku upotrebu;

2) u hrani, prehrambenim aditivima i aromama u hrani;

3) u hrani za životinje, aditivima za hranu za životinje, aromama za hranu za životinje i ishrani životinja;

4) kao kozmetički proizvodi;

5) kao invazivna medicinska sredstva ili sredstva koja se koriste u direktnom fizičkom kontaktu sa ljudskim tijelom.

Ambalaža municije namijenjene za upotrebu od strane oružanih snaga, ne označava se u skladu sa odredbama ovog zakona ako bi označavanje predstavljalo neprihvatljiv bezbjednosni rizik za municiju ili za vojno i civilno osoblje, i ako nije moguće obezbijediti odgovarajuću kamuflažu, što ne utiče na obavezu dostavljanja bezbjednosnog lista.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na izvoz i uvoz hemikalija ne primjenjuju se na:

1) radioaktivne materijale;

2) narkotike i psihotropne supstance, uključujući njihove prekursore, u skladu sa važećim međunarodnim konvencijama;

3) hemijsko oružje;

4) hranu i prehrambene aditive;

5) hranu za životinje i prerađene, djelimično prerađene ili neprerađene aditive za tu hranu;

6) genetički modifikovane organizme;

7) ljekove za humanu i veterinarsku upotrebu;

8) supstance, smješe i proizvode koji se smatraju otpadom u skladu sa propisima o upravljanju otpadom.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na hemikalije koje se izvoze u svrhu naučnog istraživanja i razvoja u količini koja ne prelazi 10 kg po izvozniku i po državi uvoza tokom kalendarske godine, pod uslovom da te količine ne utiču na zdravlje ljudi i životnu sredinu i da izvoznik u izvoznoj deklaraciji navede identifikacioni broj hemikalije u skladu sa zakonom.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na hemikalije koje se u finalnom obliku stavljaju na tržište kao sredstva za zaštitu bilja i biocidni proizvodi, osim odredbi kojima je uređena klasifikacija, označavanje i pakovanje hemikalija, dobra laboratorijska praksa, razmjena podataka dobijenih iz ispitivanja hemikalija i ograničenja za određene hemikalije.

## Principi upravljanja hemikalijama

### Član 4

Principi upravljanja hemikalijama su:

1) Princip predostrožnosti, koji podrazumijeva da:
   a) kada nije sigurno kakve posljedice može prouzrokovati hemikalija, moraju se sprovesti sve raspoložive procedure za ocjenu očekivanih uticaja i odgovarajuće mjere, kako bi se izbjegle negativne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
   b) kada prijeti opasnost od stvarne i nepopravljive štete za zdravlje ljudi i životnu sredinu, ne smije se odlagati preduzimanje neophodnih mjera zaštite, pa ni u slučaju kada ta opasnost nije u cjelini naučno dokazana;
   c) etiketa hemikalije koja ima naučno dokazanu ili pretpostavljenu vjerovatnoću štetnog i trajno štetnog uticaja na životnu sredinu treba da sadrži odgovarajuća obavještenja o mjerama predostrožnosti;
2) Princip prvenstva za mjere predostrožnosti:
   a) kada set mjera predostrožnosti za određenu supstancu, smješu ili ambalažu sadrži ponovljene ili očigledno suvišne mjere, one se izostavljaju sa etikete;
   b) kada je supstanca ili smješa dostupna kao roba opšte potrošnje, na etiketi se navodi mjera predostrožnosti o odlaganju te supstance ili smješe i odlaganju ambalaže, osim ako to nije propisano ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;
   c) mjere predostrožnosti se ne navode na etiketi kada je jasno da odlaganje supstance ili smješe, kao i ambalaže, ne predstavlja opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
   d) na etiketi se ne navodi više od šest mjera predostrožnosti, osim ako to nije neophodno da se ukaže na prirodu i ozbiljnost opasnosti;
   e) kada je klasifikacija supstance ili smješe propraćena sa više od jednog piktograma opasnosti za istu klasu opasnosti, etiketa sadrži piktogram opasnosti za najopasniju kategoriju u okviru te klase;
3) Princip "bez podataka nema tržišta" koji podrazumijeva da se pojedinačne supstance i supstance u smješama ili proizvodima ne mogu se proizvoditi i stavljati na tržište ako nijesu registrovane u skladu sa odredbama ovog zakona;
4) Princip saradnje koji podrazumijeva:
   a) održivo upravljanje hemikalijama postiže se saradnjom i zajedničkim djelovanjem nadležnih organa, kao i svih drugih učesnika u cilju zaštite životne sredine, u okviru svojih nadležnosti i odgovornosti;
   b) država obezbjeđuje saradnju i solidarnost u rješavanju globalnih i međunarodnih pitanja zaštite životne sredine, posebno kroz međunarodne ugovore, saradnjom sa drugim državama i zaključivanjem odgovarajućih sporazuma, kao i obavještavanjem drugih država o prekograničnim uticajima na životnu sredinu, o ekološkim udesima i međunarodnoj razmjeni informacija o životnoj sredini;
5) Princip transparentnosti i djelovanja, koji podrazumijeva da nadležni organi odlučuju o ograničenjima stavljanja na tržište supstanci na osnovu svih informacija i procjene rizika za namjeravane upotrebe, uključujući testove i procjene za svaki scenario izloženosti koje su dužni da prikupe i dostave proizvođači supstanci.

## Značenje izraza

### Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) ambalaža je jedna ili više posuda, kutija ili omotač, uključujući sve druge neophodne komponente i materijale kojima se obezbjeđuje zadržavanje sadržaja i druge sigurnosne funkcije ambalaže;
2) CAS broj je karakterističan broj supstanci pod kojim je hemikalija upisana na listu međunarodne Službe abstrakata (Chemical Abstract Service);
3) dalji korisnik je fizičko ili pravno lice, osim proizvođača ili uvoznika, koje koristi supstancu, pojedinačno ili u smješi, u industrijske ili profesionalne svrhe, a distributer ili potrošač ne smatra se daljim korisnikom;
4) distributer je pravno ili fizičko lice ili preduzetnik, uključujući trgovca na malo, koji isključivo skladišti i stavlja na tržište supstance, samostalno ili u smješi, za treće lice;
5) dobavljač je proizvođač, uvoznik, dalji korisnik ili distributer koji stavlja na tržište supstancu pojedinačno ili u smješi, ili smješu;

6) dobavljač proizvoda je proizvođač, uvoznik proizvoda, dalji korisnik ili distributer koji stavlja na tržište proizvod;

7) dobra laboratorijska praksa (DLP) je sistem kvaliteta koji se odnosi na organizacione procese i uslove u kojima se vrše neklinička ispitivanja u odnosu na opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu u skladu sa OECD principima;

8) detergenti su supstance, smješe ili mikroorganizmi ili njihova kombinacija, koji su namijenjeni za: čišćenje tkanina, posuđa ili površina, namakanje (pretpranje), ispiranje ili izbjeljivanje tkanina, posuđa ili površina, mijenjanje osjećaja na dodir ili mirisa tkanina u sklopu postupaka kojima se dopunjuje pranje tkanina, podupiranje postupka čišćenja kad se upotrebljavaju zajedno s deterdžentom za pranje rublja ili deterdžentom za mašinsko pranje posuđa;

9) detaljni rezime studije je detaljni rezime ciljeva, metoda, rezultata i zaključaka potpune studije koji pruža dovoljno informacija za nezavisnu ocjenu studije, umanjujući potrebu za uvidom u potpunu studiju;

10) hemijski naziv hemikalije prema IUPAC nomenklaturi je naziv hemikalije određen nomenklaturom Međunarodne unije za čistu i primijenjenu hemiju (International Union of Pure and Applied Chemistry - IUPAC);

11) detergent za kućnu upotrebu je detergent namijenjen krajnjem korisniku za upotrebu u domaćinstvu;

12) detergent za profesionalnu upotrebu je detergent namijenjen profesionalnim korisnicima van domaćinstva;

13) detergent za industrijsku upotrebu je detergent namijenjen industrijskim procesima i profesionalnoj primjeni;

14) industrijske hemikalije su hemikalije namijenjene za profesionalnu i/ili opštu (potrošačku) upotrebu u industrijskim, komercijalnim ili drugim sektorima;

15) intermedijer je supstanca koja se proizvodi i troši, ili koristi u hemijskoj preradi radi pretvaranja u drugu supstancu;

16) interni izolovani intermedijer je intermedijer koji nije neizolovani intermedijer i koji se stvara na istoj lokaciji putem sinteze drugih supstanci iz tog intermedijera;

17) izvoznik je pravno lice ili preduzetnik koji izvozi hemikalije na teritoriju druge države;

18) istraživanje i razvoj usmjeren prema proizvodu i procesu je naučni razvoj proizvoda ili hemikalija tokom kojeg se sprovode eksperimenti u pilotskim postrojenjima ili eksperimentalna proizvodnja radi unaprjeđenja proizvodnog postupka i/ili ispitivanja upotrebe supstanci;

19) identifikovana upotreba je upotreba supstance, pojedinačno ili u smješi, odnosno upotreba smješe koju namjerava određeni subjekat u lancu snabdijevanja, uključujući sopstvenu upotrebu ili upotrebu o kojoj ga je pisanim putem obavijestio neposredni dalji korisnik;

20) kategorija upotrebe i izloženosti je scenario izloženosti koji obuhvata široku paletu postupaka ili upotreba i u kojem su postupci odnosno upotrebe prikazani barem u obliku kratkog opšteg opisa upotrebe;

21) lokacija je mjesto gdje više proizvođača koristi zajedničku infrastrukturu i opremu za proizvodnju hemikalija;

22) monomer je supstanca koja je sposobna da formira kovalentne veze sa nizom dodatnih istih ili različitih molekula pod uslovima odgovarajuće reakcije formiranja polimera koja se koristi za određeni proces;

23) monomerna jedinica, u kontekstu definicije polimera, je izreagovani oblik monomerne supstance u polimeru;

24) naučno istraživanje i razvoj je naučno eksperimentisanje, analiza ili istraživanje hemikalija koje se obavlja u kontrolisanim uslovima;

25) neizolovani intermedijer je intermedijer koji se tokom sinteze namjerno ne uklanja (osim uzorkovanja) iz opreme u kojoj se sinteza odvija, dok takva oprema obuhvata reakcioni sud, njegovu pomoćnu opremu i svu opremu kroz koju supstanca(e) prolazi(e) tokom kontinuiranog ili šaržnog procesa, kao i cjevovode za prenos iz jednog suda u drugi radi naredne faze reakcije, ali ne uključuje rezervoare ili druge sudove u kojima se supstanca(e) skladišti(e) nakon proizvodnje;

26) ograničenje je uslov ili zabrana proizvodnje, upotrebe ili stavljanja na tržište hemikalija;

27) pakovanje je ukupan proizvod postupka pakovanja, koji se sastoji od ambalaže i sadržaja;

28) polimer je supstanca koja se sastoji od molekula karakterisanih nizom jedne ili više vrsta monomernih jedinica, pri čemu takvi molekuli moraju biti raspoređeni u rasponu molekulskih masa, gdje su razlike u molekulskoj masi prvenstveno posljedica razlika u broju monomernih jedinica, polimer obuhvata sljedeće:

   a) prostom masenom većinom molekule koji sadrže najmanje tri monomerne jedinice kovalentno vezane za najmanje jednu drugu monomernu jedinicu ili drugi reaktant;

b) manje od proste masene većine molekule iste molekulske mase, u smislu ove definicije, "monomerna jedinica" znači reagovani oblik monomerne supstance u polimeru;

29) proizvod je predmet kojem se tokom proizvodnje daje poseban oblik, površina ili dizajn koji u većoj mjeri određuje njegovu funkciju nego njegov hemijski sastav.

30) proizvođač hemikalije je fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje proizvodi supstancu;

31) proizvođač proizvoda je fizičko ili pravno lice koje izrađuje ili sastavlja proizvod;

32) proizvod u opštoj upotrebi je proizvod za različite namjene koji sadrži hemikalije i koji se stavlja na tržište, a pri upotrebi dolazi u neposredan dodir sa kožom i sluznicom;

33) proizvodnja je proizvodnja ili ekstrakcija supstanci u njihovom prirodnom obliku;

34) površinski aktivna supstanca je organska supstanca ili smješa koja se nalazi u detergentima ili je namijenjena za upotrebu u detergentima, a koja ima površinski aktivna svojstva i sastoji se od jedne ili više hidrofilnih i jedne ili više hidrofobnih grupa takve prirode i veličine da može imati sva sljedeća svojstva: smanjivati površinski napon vode na vrijednost manju od 45 mN/m, stvarati monoslojeve sa svojstvom rasprostiranja ili adsorpcije na granici između vode i vazduha, stvarati emulzije, mikroemulzije ili micele, odnosno njihove kombinacije, adsorbovati se na granicama između vode i čvrstih materija;

35) površinski aktivna supstanca za krajnje korisnike je površinski aktivna supstanca koja se stavlja na raspolaganje na tržištu profesionalnim korisnicima ili potrošačima.

36) potpuna aerobna biorazgradljivost je stepen biorazgradnje koji se postiže kada mikroorganizmi, u prisustvu kiseonika, potpuno razgrade supstancu ili smješu tako da se ona razloži na ugljen-dioksid, vodu i mineralne soli drugih prisutnih elemenata, što se utvrđuje metodama ispitivanja, kao i na nove mikrobne ćelijske sastojke (biomasu);

37) potpuna studija je opis mjera sprovedenih za dobijanje podataka, odnosno naučni rad sa opisom ispitivanja hemikalija ili izvještaj laboratorije o njenom ispitivanju;

38) postupak prethodnog obavještavanja (PIC) je postupak prema kojem se hemikalije, koje su zabranjene ili ograničene u državi izvoznici, smiju izvoziti samo ako se o tome prethodno obavijeste i dobije saglasnost država uvoznica;

39) primarna biorazgradljivost je strukturna promjena (transformacija) površinski aktivnih supstanci pod dejstvom mikroorganizama, čime se gubi njegova površinski aktivna sposobnost zbog razgradnje njegove strukture;

40) primalac hemikalije je dalji korisnik ili distributer kojem se isporučuje supstanca ili smješa;

41) primalac proizvoda je korisnik koji koristi proizvod u industrijske ili profesionalne svrhe ili distributer kojem se isporučuje proizvod, osim potrošača;

42) prevezeni izolovani intermedijer je intermedijer koji nije neizolovani intermedijer i koji se prevozi između lokacija ili isporučuje na druge lokacije;

43) rezime studije je rezime ciljeva, metoda, rezultata i zaključaka potpune studije koji pruža dovoljno informacija za ocjenu relevantnosti studije;

44) reklamiranje hemikalija je promovisanje hemikalija putem medija ili na drugi način;

45) rukovanje je proizvodnja, prerada, pakovanje, skladištenje, stavljanje na tržište, transport i upotreba hemikalija, kao i druge aktivnosti sa hemikalijama;

46) stavljanje na tržište je snabdijevanje ili stavljanje na raspolaganje trećem licu, uz naknadu ili besplatno, uvoz se smatra stavljanjem na tržište;

47) scenario izloženosti je skup uslova, uključujući radne uslove i mjere upravljanja rizikom, kojima se određuje kako se supstanca proizvodi i upotrebljava tokom cijelog životnog ciklusa, kao i način na koji proizvođač ili uvoznik kontroliše ili preporučuje daljim korisnicima kontrolu izloženosti ljudi i životne sredine, pri čemu scenario može sadržati jedan određeni proces ili upotrebu, ili, prema potrebi, više procesa i načina upotrebe;

48) smješa je mješavina ili rastvor dvije ili više supstanci;

49) subjekat u lancu snabdijevanja je proizvođač i/ili uvoznik i/ili dalji korisnik u lancu snabdijevanja;

50) supstanca je hemijski element ili jedinjenje u prirodnom stanju ili dobijeno u proizvodnom procesu, uključujući i dodatke (aditive) koji su neophodni za održavanje njegove stabilnosti, odnosno nečistoće koje su rezultat procesa dobijanja hemikalije, osim rastvarača koji se mogu izdvojiti bez uticaja na stabilnost supstance i promjenu njenog sastava;

51) supstanca koja se pojavljuje u prirodi je supstanca koja se pojavljuje u prirodi kao neprerađena ili prerađena ručno, mehanički ili gravitaciono, rastvaranjem u vodi, flotacijom, ekstrakcijom vodom, parnom destilacijom ili zagrijavanjem, radi uklanjanja vode ili je ekstrahovana iz vazduha;

52) supstanca koja nije hemijski promijenjena je supstanca koja nakon podvrgavanja hemijskom postupku, obradi ili fizičkoj, mineraloškoj transformaciji, na primjer zbog uklanjanja nečistoća, ostaje nepromijenjena u pogledu svoje hemijske strukture;

53) sopstvena upotreba je upotreba u industrijske ili profesionalne svrhe podnosilaca zahtjeva za upis u registar;

54) uvoznik je fizičko ili pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori koje je odgovorno za uvoz;

55) upotreba je prerada, formulacija, potrošnja, skladištenje, obrada, držanje, punjenje u rezervoar, premještanje iz jednog rezervoara u drugi, miješanje, proizvodnja proizvoda ili druga upotreba hemikalija.

56) registrant je proizvođač ili uvoznik supstance, odnosno proizvođač ili uvoznik proizvoda koji podnosi registraciju za supstancu;

57) notifikant je proizvođač ili uvoznik koji dostavlja propisane podatke o klasifikaciji i označavanju.

## II. KLASIFIKACIJA, OZNAČAVANJE I PAKOVANJE HEMIKALIJA

### Način klasifikacije hemikalija

### Član 6

Klasifikacija hemikalija vrši se na osnovu procjene njihovih fizičkih i hemijskih svojstava, svojstava koja utiču na zdravlje ljudi i životnu sredinu, u skladu sa kriterijumima za klasifikaciju u odgovarajuće klase opasnosti.

Hemikalije se klasifikuju u sljedeće klase: eksplozivne, oksidirajuće, vrlo lako zapaljive, lako zapaljive, zapaljive, vrlo otrovne, otrovne, štetne, nagrizajuće, nadražujuće, hemikalije koje dovode do preosjetljivosti, karcinogene, mutagene, reproduktivno toksične i hemikalije opasne za okolinu.

Klasa opasnosti hemikalija određuje se na osnovu svojstava hemikalije koje utiču na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu ili na osnovu prirode efekata hemikalije.

Način klasifikacije, označavanja i pakovanja hemikalije propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom Ujedinjenih nacija i propisima Evropske unije kojima se uređuje klasifikacija, označavanje i pakovanje hemikalija.

Supstance i smješe ne mogu se stavljati na tržište ako nijesu klasifikovane, označene i pakovane u skladu sa ovim zakonom.

### Način označavanja i pakovanja hemikalija

### Član 7

Proizvođač, uvoznik, distributer i dalji korisnik prije stavljanja na tržište hemikalije dužan je da klasifikuje, označi i pakuje hemikalije u skladu sa ovim zakonom.

Izvoznik je dužan da hemikaliju ili proizvod koji izvozi označava i pakuje u skladu sa ovim zakonom, osim ako država uvoznica, u skladu sa važećim međunarodnim standardima i obavezama, zahtijeva drugačiji način označavanja i pakovanja hemikalija.

Dalji korisnik koji ne mijenja sastav hemikalija prilikom upotrebe, može koristiti klasifikaciju, označavanje i pakovanje hemikalija jednog od subjekata u lancu snabdijevanja.

### Nadležni organi

### Član 8

Ministarstvo obavlja sljedeće poslove:

- utvrđuje liste hemikalija u skladu sa ovim zakonom ili upućuje na relevantne liste Evropske agencije za hemikalije;
- priprema izvještaj o upravljanju hemikalijama koji dostavlja Evropskoj komisiji;
- obavlja poslove nacionalne kontakt tačke i koordinacije u vezi sa međunarodnim sporazumima i konvencijama u oblasti upravljanja hemikalijama;
- dostavlja Evropskoj komisiji izvještaj o sprovođenju programa usaglašenosti sa dobrom laboratorijskom praksom (u daljem tekstu: DLP), podatke o nadležnom tijelu za sprovođenje tog programa, o laboratorijama koje posjeduju DLP sertifikat i o laboratorijama kojima je taj sertifikat oduzet, kao i podatke o posebnim zabranama i ograničenjima prometa hemikalija,
- vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona; i
- propisuje Listu supstanci iz člana 3 stav 2 tač. 4, 5 i 6 ovog zakona.

Organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Agencija) obavlja sljedeće poslove:

- izdaje i ukida odobrenja za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja;
- vodi registar hemikalija (u daljem tekstu: registar) u elektronskoj formi, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja;
- vrši stručnu procjenu supstanci čiji uticaj na zdravlje ljudi i životnu sredinu može izazvati visoki stepen zabrinutosti (u daljem tekstu: supstance koje izazivaju visoku zabrinutost) i predlaže mjere za smanjenje rizika koji izaziva upotreba takvih supstanci;
- dostavlja obavještenja o izvozu hemikalija zemlji uvoznici i prima obavještenja od zemalja izvoznica u postupku prethodnog obavještavanja (u daljem tekstu: PIC postupak);
- pruža tehničke i stručne informacije i smjernice privrednim subjektima i nadležnim organima u vezi sa sprovođenjem postupaka izvoza i uvoza hemikalija, uključujući PIC postupak;
- dostavlja Sekretarijatu Roterdamske konvencije obavještenja o konačnim regulatornim mjerama kojima se zabranjuje ili ograničava proizvodnja, upotreba ili promet hemikalija koje su obuhvaćene Roterdamskom konvencijom ili odgovarajućim listama hemikalija u okviru PIC postupka, dostavlja Sekretarijatu Roterdamske konvencije odluku o uvozu;
- obezbjeđuje razmjenu i dostupnost informacija o odlukama i obavještenjima iz Roterdamske konvencije nadležnim subjektima i organima, u skladu sa međunarodnim obavezama Crne Gore;
- dostavlja podatke o tranzitu hemikalije nadležnom organu zemlje preko koje se vrši tranzit;
- vodi evidenciju o uvezenim i izvezenim hemikalijama, odnosno proizvodima;
- izdaje dozvole za upotrebu površinski aktivnih supstanci;
- utvrđuje ispunjenost uslova i izdaje sertifikate o usklađenosti dobre laboratorijske prakse (u daljem tekstu: DLP);
- donosi i sprovodi Program usaglašenosti sa DLP-om i sačinjava godišnji izvještaj o sprovođenju tog programa;
- vrši praćenje upotrebe i stavljanja na tržište hemikalija i sačinjava izvještaj o upravljanju hemikalijama;
- vrši međunarodnu razmjenu podataka iz informacionog sistema;
- obavještava javnost o rizicima koji proizilaze iz upravljanja hemikalijama putem medija, kroz izradu vodiča, pružanje stručnih savjeta i na drugi način.

Agencija je nadležni organ za sprovođenje PIC postupaka, uključujući razmjenu, prijem i dostavljanje PIC obavještenja, komunikaciju sa nadležnim organima drugih država i sekretarijatima relevantnih međunarodnih sporazuma u oblasti hemikalija.

Organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja obavlja sljedeće poslove:

- u saradnji sa Agencijom vrši stručnu procjenu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost;
- učestvuje u izradi određenih propisa koji se donose na osnovu ovog zakona;
- uspostavlja i vrši nadzor nad radom Centra za bolničku epidemiologiju i toksikologiju (u daljem tekstu: Centar).

Organ uprave nadležan za carinske poslove (u daljem tekstu: Uprava carina), obavlja sljedeće poslove:

- vrši kontrolu uvoza, izvoza i tranzita hemikalija;
- vrši nadzor u vezi sa primjenom PIC postupka i drugih ograničenja propisanih ovim zakonom.

## Podaci o supstancama

## Član 9

Subjekat u lancu snabdijevanja supstance dužan je da utvrdi relevantne podatke koji su dostupni za tu supstancu, kako bi odredili stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Supstanca se klasifikuje u skladu sa klasifikacijom supstance istog hemijskog sastava iz Liste klasifikovanih supstanci.

Ako se supstanca ne nalazi na Listi klasifikovanih supstanci ili nije klasifikovana za sve klase opasnosti, klasifikacija se vrši na osnovu:

1) svojstava te supstance;

2) podataka dobijenih metodama ispitivanja;

3) epidemioloških podataka i iskustva sa efektima supstance na ljude (uključujući podatke o izloženosti na radnom mjestu i iz baza podataka o akcidentima);

4) rezultata novih ispitivanja njenih svojstava i upoređivanjem tih podataka;

5) rezultata utvrđenih na osnovu kriterijuma za klasifikaciju hemikalije;

6) drugih podataka dobijenih u okviru međunarodno priznatih programa hemijske bezbjednosti.

Klasifikacija supstanci vrši se za sve oblike i agregatna stanja u kojima se supstanca stavlja na tržište i u kojima se upotrebljava.

Listu klasifikovanih supstanci propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

## Podaci o smješama

## Član 10

Subjekat u lancu snabdijevanja smješe dužan je da utvrdi relevantne podatke koji su dostupni za tu smješu ili supstance koje ona sadrži, kako bi odredio stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Klasifikacija smješe vrši se procjenom opasnosti smješe na osnovu:

1) podataka o svojstvima supstanci sadržanih u smješi;

2) analize postojećih podataka o opasnosti koju ta smješa predstavlja;

3) epidemioloških podataka i iskustava sa efektima smješe ili supstance u smješi na ljude (podaci o izloženosti na radnom mjestu i iz baza podataka o akcidentima);

4) drugih podataka o samoj smješi ili supstancama u smješi dobijenih u okviru međunarodno priznatih programa hemijske bezbjednosti.

Klasifikacija smješa vrši se za sve oblike i agregatna stanja u kojima se smješa stavlja na tržište i u kojima se upotrebljava.

## Ispitivanja hemikalija

## Član 11

Kada se za potrebe klasifikacije hemikalije sprovode nova ispitivanja, ispitivanja na životinjama mogu se vršiti samo ako nijesu dostupne druge alternativne metode koje obezbjeđuju odgovarajuću pouzdanost i kvalitet podataka.

Za potrebe klasifikacije zabranjena su ispitivanja na primatima koji nijesu ljudi.

Ispitivanja na ljudima za potrebe klasifikacije ne smiju se sprovoditi, mogu se koristiti podaci pribavljeni iz drugih izvora, kao što su kliničke studije.

## Metode ispitivanja hemikalija

## Član 12

Nova ispitivanja hemikalija vrše se radi klasifikacije po propisanim metodama.

Toksikološka i ekotoksikološka ispitivanja može da vrši laboratorija čiji je rad usklađen sa smjernicama DLP i koja je akreditovana za propisane metode.

Metode ispitivanja opasnih svojstava hemikalija propisuje i ažurira Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Ukoliko u Crnoj Gori nema laboratorija akreditovanih za određeno ispitivanje hemikalija, Ministarstvo može da angažuje akreditovanu laboratoriju iz druge države.

## Ambalaža

## Član 13

Ambalaža u koju se pakuje opasna hemikalija mora da odgovara svojstvima, svrsi i načinu upotrebe hemikalije, kojom se onemogućava gubitak upakovanog sadržaja.

Ambalaža iz stava 1 ovog člana i zatvarači ne smiju biti izrađeni od materijala osjetljivog u dodiru sa sadržajem, niti izazivati reakcije sa sadržajem.

Ambalaža i zatvarači moraju biti čvrsti i postojani čitavom površinom kako ne bi popustili i kako bi podnijeli uobičajena opterećenja kojima se izlažu prilikom rukovanja.

Ambalaža koja sadrži opasne supstance i smješe u maloprodaji mora imati bezbjedna pakovanja sa sigurnosnim zatvaračima i ne smije imati oblik koji može privući djecu ili dovesti u zabludu potrošače.

Opasne supstance i smješe u maloprodaji namijenjene za upotrebu u domaćinstvu ili profesionalnu upotrebu mogu se prodavati na stanicama za ponovno punjenje na način utvrđen propisom iz člana 6 stav 4 ovog zakona, osim kada su u pitanju opasne supstance i smješe iz grupe cementnih i betonskih smješa u mokrom obliku koje se prodaju bez ambalaže, čiju isporuku mora da prati kopija obaveznog propisanog sadržaja etikete.

Kada se supstanca ili smješa prodaje na pumpnoj stanici i direktno utače u rezervoar koji je sastavni dio vozila i ne namjerava se njeno uklanjanje iz tog rezervoara, obavezni sadržaj etikete istaknut je na vidljivom mjestu na pumpnoj stanici.

Kada se supstanca ili smješa prodaje na pumpnoj stanici utakanjem u prenosne posude koje se koriste za gorivo, pored toga što obavezni sadržaj etikete mora biti istaknut na pumpnoj stanici, odštampana kopija obaveznog sadržaja etikete mora biti pričvršćena na posudu u koju se utače.

## Označavanje

### Član 14

Ambalaža u koju je upakovana supstanca ili smješa koja je klasifikovana kao opasna mora biti označena oznakom opasnosti sa pisanim upozorenjima.

Upozorenje iz stava 1 ovog člana mora biti ispisano jasno i vidljivo na crnogorskom jeziku.

Dobavljači mogu na etiketi koristiti i druge jezike, kao i dodatne oblike pristupačnog označavanja, uključujući Brajevo pismo, pod uslovom da su ti podaci identični sa upozorenjem iz stava 1 ovog člana i da se njihovim isticanjem ne umanjuje jasnoća, vidljivost i čitljivost obaveznih elemenata označavanja na crnogorskom jeziku.

Dobavljač opasne hemikalije i smješe koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, dužan je da na oznaci unese dopunska obavještenja o opasnim svojstvima i mjerama opreza na način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije.

U slučaju izmjene u pogledu klasifikacije ili označavanja supstance ili smješe kojom se dodaje nova klasa opasnosti, određuje viša klasa opasnosti ili zahtijevaju nove dopunske informacije na etiketi, dobavljač te supstance ili smješe dužan je da obezbijedi ažuriranje etikete bez nepotrebnog odlaganja, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana kada dobije rezultate nove evaluacije ili kada o njima bude obaviješten.

Ako je potrebna dodatna promjena u pogledu klasifikacije ili označavanja supstance ili smješe u odnosu na promjene iz stava 5 ovog člana, dobavljač te supstance ili smješe dužan je da obezbijedi ažuriranje etikete bez nepotrebnog odlaganja, a najkasnije u roku od 18 mjeseci od dana kada dobije rezultate nove evaluacije ili kada o njima bude obaviješten.

Odredbe st. 5 i 6 ovog člana ne primenjuju se kada je promjena u pogledu klasifikacije i označavanja supstance ili smješe uzrokovana usklađenim klasifikovanjem i označavanjem supstance, a u tim slučajevima, dobavljač obezbjeđuje ažuriranje etikete do datuma koji je utvrđen od strane Evropske unije.

## Digitalno označavanje

### Član 15

Obavezni propisani sadržaj etikete za supstance i smješe predstavlja se na etiketi u fizičkom obliku (fizička etiketa), a može se dodatno predstaviti i na etiketi u digitalnom obliku (digitalna etiketa).

Izuzetno od stava 1 ovog člana, dodatni sadržaj etikete koji ne spada u obavezan propisani sadržaj može se predstaviti samo u digitalnom obliku.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, dobavljač je dužan da, na usmeni ili pisani zahtjev ili u slučaju privremene nedostupnosti digitalne etikete, obezbijedi alternativni izvor informacija, koje su besplatne i neuslovljene kupovinom.

Digitalna etiketa mora:

1) sadržati sve obavezne elemente označavanja na jednom mjestu, jasno odvojene od drugih informacija;

2) biti pretraživa;

3) biti dostupna besplatno, bez registracije, lozinke ili preuzimanja aplikacija;

4) biti dostupna putem široko korišćenih digitalnih tehnologija i kompatibilna sa glavnim operativnim sistemima i internet pretraživačima;

5) biti dostupna najviše u dva koraka od nosača podataka;

6) obezbijediti pristupačnost ranjivim grupama;

7) ostati dostupna najmanje 10 godina od dana stavljanja na tržište;

8) omogućiti pristup svim jezičkim verzijama nezavisno od geografske lokacije.

Zabranjeno je praćenje, analiza i bilo kakva upotreba podataka o korišćenju digitalne etikete za bilo koje druge svrhe osim onih koje su apsolutno neophodne za pristup digitalnom označavanju.

## Označavanje proizvoda i supstanci

## Član 16

Posebna pravila o označavanju primjenjuju se na proizvode, supstance i smješe za koje standardna pravila označavanja ne pružaju potpunu sigurnost ili su zbog specifičnog oblika/namjene izuzetni, uključujući:

1) prenosive gasne boce;

2) gasne boce namijenjene za propan, butan ili tečni naftni gas;

3) aerosole i posude opremljene zatvorenim raspršivačem koje sadrže supstance ili smješe klasifikovane kao opasnost od aspiracije;

4) metale u masivnom obliku, legure, smješe koje sadrže polimere, smješe koje sadrže elastomere;

5) eksplozive, stavljene na tržište sa ciljem postizanja eksplozivnog ili pirotehničkog efekta;

6) municiju, kako je definisana propisima kojima je uređena municija, osim ako je proizvod klasifikovan, označen i zapakovan po propisima za supstance i smješe.

Označavanje proizvoda, supstanci i smješa iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa propisom iz člana 6 ovog zakona.

## Identifikaciona oznaka proizvoda

## Član 17

Na oznaci proizvoda navode se podaci o identifikaciji supstance, odnosno smješe, koji moraju biti isti kao u bezbjednosnom listu.

Identifikaciona oznaka proizvoda koji sadrži supstancu sastoji se od: naziva i identifikacionog broja, CAS broja, naziva utvrđenog u nomenklaturi IUPAC.

Identifikaciona oznaka proizvoda koji sadrži smješu sastoji se od trgovačkog naziva ili oznake smješe, identiteta svih supstanci u smješi na osnovu kojih se vrši razvrstavanje smješe.

## Alternativni hemijski naziv hemikalije

## Član 18

Alternativni hemijski naziv hemikalije može da se upotrijebi ako upotreba hemijskog naziva supstance može da dovede do povrede poslovne tajne ili prava na intelektualnu svojinu i ako alternativni hemijski naziv pruža dovoljno podataka za preduzimanje mjera koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu i kontrolu rizika pri rukovanju hemikalijom.

U bezbjednosnom listu ili prilikom obilježavanja na ambalaži opasne supstance sadržane u smješi može da se upotrijebi alternativni hemijski naziv za tu supstancu, tako da se koristi naziv kojim se identifikuju najvažnije hemijske funkcionalne grupe ili da se koristi druga alternativna odrednica.

Alternativni hemijski naziv hemikalije može da se upotrijebi za supstancu koja ima određena svojstva.

Alternativni hemijski naziv hemikalije može da se upotrebljava na osnovu odobrenja za upotrebu alternativnog hemijskog naziva, koji izdaje Agencija.

Svojstva supstance za koju može da se upotrijebi alternativni hemijski naziv, kao i sadržaj zahtjeva za upotrebu alternativnog hemijskog naziva propisuje Ministarstvo, uz saglasnost Agencije.

## Odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije

## Član 19

Odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije izdaje se na osnovu zahtjeva koji proizvođač, ili uvoznik, ili dalji korisnik podnosi Agenciji.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se po prethodno pribavljenoj saglasnosti organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Agencija može u roku od mjesec dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana da traži dodatne podatke od podnosioca zahtjeva, neophodne za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana.

Ako su ispunjeni uslovi iz člana 18 st. 1 i 3 ovog zakona, Agencija izdaje odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije.

Agencija može ukinuti odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije ako se na osnovu novih podataka ustanovi da alternativni hemijski naziv ne pruža dovoljno podataka za preduzimanje mjera zaštite i zdravlja na radu i kontrolu rizika pri rukovanju smješom.

U slučaju iz stava 5 ovog člana, Agencija može da odobri drugi alternativni hemijski naziv za tu smješu.

### Skladištenje

### Član 20

Dobavljač hemikalija i proizvoda dužan je da skladišti opasne hemikalije na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina.

Dobavljač je dužan da otpad od hemikalija, odnosno ostatke hemikalija i otpadnu ambalažu skladišti i bezbjedno odlaže u skladu sa kategorizacijom otpada i zakonom kojim je uređeno upravljanje otpadom.

Bliže uslove za skladištenje i mjere za bezbjedno čuvanje, odnosno upotrebu opasnih hemikalija propisuje Ministarstvo.

### Maloprodaja

### Član 21

Hemikalija ili proizvod koji se stavljaju na tržište kao proizvodi u opštoj upotrebi, može se prodavati u specijalizovanim prodajnim objektima za hemikalije ili u drugim prodajnim objektima, ako se drže odvojeno od ostalih proizvoda u opštoj upotrebi, tako da ne dolaze u dodir sa drugim proizvodima i da potrošača ne dovode u zabludu o namjeni.

Način prodaje hemikalije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## III. OBAVJEŠTAVANJE UNUTAR LANCA SNABDIJEVANJA HEMIKALIJAMA

### Bezbjednosni list

### Član 22

Dobavljač hemikalije dužan je da primaocu hemikalije dostavi bezbjednosni list (safety data sheet) za opasnu hemikaliju, hemikaliju koja sadrži supstance identifikovane kao perzistentne - bioakumulativne - toksične (u daljem tekstu: PBT) ili veoma perzistentne - veoma bioakumulativne (u daljem tekstu: vPvB) i druge hemikalije koje imaju svojstva iz člana 39 st. 1 i 2 ovog zakona i hemikalije koje sadrže supstance sa liste kandidovanih supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost, a koje se stavljaju na tržište.

Bezbjednosni list naročito sadrži: naziv hemikalije (identifikacija supstance/smješe), podatke o fizičko-hemijskim svojstvima hemikalije, načine upotrebe, preventivne mjere, mjere za smanjenje rizika i podatke o dobavljaču hemikalije.

Dobavljač je dužan da dostavi bezbjednosni list svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja besplatno na crnogorskom jeziku u štampanoj ili elektronskoj formi.

Izvoznik hemikalija iz stava 1 ovog člana, dužan je da dostavi bezbjednosni list uvozniku, na jeziku zemlje u koju se izvozi ili na engleskom jeziku.

Kriterijumi za identifikaciju supstance kao PBT ili vPvB i bliži sadržaj bezbjednosnog lista propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Lista kandidovanih supstanci iz stava 1 ovog člana preuzima se sa internet stranice Evropske agencije za hemikalije.

### Bezbjednosni list za smješu koja nije klasifikovana kao opasna

### Član 23

Dobavljač je dužan da, na zahtjev drugog distributera ili daljeg korisnika u lancu snabdijevanja, dostavi bezbjednosni list za smješu koja nije klasifikovana kao opasna, a koja sadrži:

1) najmanje jednu opasnu supstancu u količini od najmanje 1% od mase smješe koja nije u gasovitom stanju, odnosno najmanje 0,2% od zapremine smješe u gasovitom stanju;

2) najmanje jednu supstancu u količini od najmanje 0,1% od mase smješe koja ispunjava kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB ili druge supstance koje imaju svojstva iz člana 39 ovog zakona;

3) supstancu za koju su propisane maksimalno dozvoljene koncentracije u radnim prostorijama.

Bezbjednosni list ne dostavlja se za supstance i smješe u opštoj upotrebi, ako je uz supstancu ili smješu pruženo dovoljno podataka da korisnici mogu preduzeti potrebne mjere za zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine, osim na zahtjev daljeg korisnika ili distributera.

## Zaštita i zdravlje na radu

## Član 24

Poslodavac je dužan da omogući zaposlenima, njihovim predstavnicima i sindikatu pristup podacima pribavljenim u skladu sa čl. 22 i 23 ovog zakona o supstancama i smješama koje koriste ili kojima mogu biti izloženi tokom procesa rada.

Poslodavac je dužan da u pisanoj formi obavijesti zaposlene koji obavljaju:

1) prodaju i distribuciju hemikalija i proizvoda koji ih sadrže; ili

2) poslovne djelatnosti koje podrazumijevaju njihovu profesionalnu upotrebu, o rizicima po zaštitu i zdravlje na radu, o prevenciji, mjerama zaštite i zdravlja na radu i o aktivnostima u odnosu na svaku vrstu radnog mjesta i/ili posla.

## Izmjene sadržaja bezbjednosnog lista

## Član 25

Dobavljač je dužan da vrši izmjene sadržaja bezbjednosnog lista u skladu sa novim saznanjima o hemikaliji, a naročito saznanjima koja mogu uticati na mjere za smanjenje i kontrolu rizika, odnosno o opasnosti hemikalije, kao i o ograničenjima.

Dobavljač je dužan da izmijenjeni bezbjednosni list dostavi svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja kojima je hemikalija isporučena u prethodnih 12 mjeseci.

Izmijenjeni bezbjednosni list mora da sadrži napomenu "Revidiran" i datum kada su izvršene izmjene.

## Procjena bezbjednosti hemikalije

## Član 26

Dobavljač je dužan da Agenciji dostavi Izvještaj o bezbjednosti hemikalije koji se sačinjava na osnovu procjene bezbjednosti hemikalije sa mjerama za smanjenje i kontrolu rizika supstance za sve supstance u količinama od najmanje 10 t koje je uvezao i stavio na tržište u toku godine.

Procjena bezbjednosti hemikalije ne sprovodi se za supstancu u smješi ako je njena koncentracija u smješi manja od:

- gornje granične vrijednosti određene u skladu sa propisima kojima je uređena klasifikacija, označavanje i pakovanje hemikalija;
- 0,1% masenog udjela, ako supstanca ispunjava kriterijume u skladu sa propisom kojim se uređuju kriterijumi za identifikaciju supstance kao PBT ili vPvB.

Procjena bezbjednosti hemikalije obuhvata ocjenjivanje:

1) opasnosti za zdravlje ljudi;

2) fizičko-hemijske opasnosti;

3) opasnosti za životnu sredinu;

4) svojstava PBT (postojano, bioakumulativno i otrovno) i vPvB (vrlo postojano i vrlo bioakumulativno).

Ako se nakon procjene bezbjednosti hemikalije iz stava 2 ovog člana utvrdi da hemikalija ispunjava kriterijume prema kojima se hemikalije razvrstavaju kao opasne, ili ako se radi o hemikalijama sa svojstvima PBT ili vPvB, sprovodi se:

- ocjena izloženosti, uključujući izradu jednog ili više scenarija izloženosti (odnosno utvrđivanje relevantnih kategorija upotrebe i izloženosti) i procjena izloženosti, i
- karakterizacija rizika.

U scenarije izloženosti, ocjenu izloženosti i karakterizaciju rizika uključuje se i način upotrebe hemikalije.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana ne sadrži opis rizika po zdravlje ljudi za upotrebu supstanci:

1) u materijalima koji dolaze u dodir sa hranom;

2) u kozmetičkim proizvodima.

## Izvještaj o bezbjednosti hemikalije

## Član 27

Podaci u sačinjenom Izvještaju o bezbjednosti hemikalije, moraju da odgovaraju podacima navedenim u bezbjednosnom listu.

Sastavni dio bezbjednosnog lista je scenario izloženosti riziku.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana, dostavlja se na crnogorskom ili engleskom jeziku.

Način izrade i sadržaj Izvještaja o bezbjednosti hemikalije propisuje Ministarstvo.

## Drugi podaci o hemikalijama

## Član 28

Proizvođač, uvoznik ili distributer proizvoda koji sadrži supstancu koja ima svojstva supstance iz člana 39 ovog zakona u koncentraciji većoj od 0,1%, dužan je da drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja i svakom potrošaču na njegov zahtjev, dostavi podatke dovoljne za bezbjednu upotrebu tog proizvoda, a najmanje naziv supstance.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se bez naknade u roku od 45 dana od dana dostavljanja zahtjeva.

Za hemikalije iz člana 23 stav 2 ovog zakona, za koje se ne dostavlja bezbjednosni list, dobavljač hemikalija je dužan da primaocu hemikalije dostavi:

1) broj registracije ako su raspoloživi, za sve supstance;

2) podatke o tome da li se supstanca nalazi na Listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost;

3) podatke o ograničenjima;

4) druge podatke o supstanci za utvrđivanje mjera upravljanja rizikom sa posebnim uslovima.

Podaci iz stava 3 ovog člana dostavljaju se bez naknade u papirnoj ili elektronskoj formi u trenutku prve isporuke supstance ili smješe.

Podaci iz stava 3 ovog člana ažuriraju se u sljedećim slučajevima:

1) kada su raspoloživi novi podaci koji mogu uticati na mjere upravljanja rizikom ili novi podaci o opasnostima;

2) upisa supstance u Listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost;

3) uvođenja ograničenja.

Dobavljač je dužan da podatke iz stava 5 ovog člana dostavi svim primaocima kojima je posljednjih 12 mjeseci isporučena hemikalija.

## Obaveze daljih korisnika

## Član 29

Dalji korisnik dužan je da proizvođaču, uvozniku, odnosno distributeru koji stavlja na tržište hemikaliju u pisanoj formi dostavi obavještenje o načinu upotrebe hemikalije koje predstavlja identifikovanu upotrebu.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana, sadrži podatke za izradu scenarija izloženosti koji se dostavljaju svim subjektima u lancu snabdijevanja.

Dalji korisnik dužan je da sačini Izvještaj o bezbjednosti hemikalije za upotrebe hemikalije, koje nijesu navedene u scenariju izloženosti i bezbjednosnom listu i za sve upotrebe koje se ne preporučuju.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana, dalji korisnik ne sačinjava ako:

1) se za hemikaliju i proizvod iz člana 23 stav 2 ovog zakona ne dostavlja bezbjednosni list;

2) njegov dobavljač nije dužan da sačinjava Izvještaj o bezbjednosti hemikalije;

3) upotrebljava hemikaliju u količini ispod 1 tone godišnje;

4) scenario izloženosti sadrži uslove u bezbjednosnom listu;

5) je supstanca u smješi prisutna u koncentraciji nižoj od koncentracija iz člana 26 stav 2 ovog zakona;

6) supstancu upotrebljava za potrebe istraživanja i razvoja usmjerenog prema proizvodu i procesu.

Dalji korisnik u slučaju iz stava 4 tačka 3 ovog člana određuje upotrebu supstance i mjere upravljanja rizikom.

Ukoliko je dalji korisnik dužan da sačini Izvještaj o bezbjednosti hemikalije u skladu sa stavom 4 ovog člana ili se poziva na izuzeća iz stava 4 tač. 3 ili 6 ovog člana, prije nego što započne, odnosno nastavi sa upotrebom supstance koju je u registar upisao subjekat u lancu snabdijevanja, Agenciji dostavlja sljedeće podatke:

1) naziv i sjedište, odnosno ime i adresu sa kontakt podacima;

2) broj pod kojim je hemikalija upisana u registar;

3) identitet supstance;

4) naziv i sjedište, odnosno ime i adresu proizvođača ili uvoznika ili drugog dobavljača;

5) kratak opis upotrebe i uslova upotrebe;

6) predlog dodatnih eksperimenta na kičmenjacima, ako to smatra potrebnim za izradu procjene bezbjednosti hemikalije, osim u slučaju iz stava 4 tačke 3 ovog člana.

U slučaju promjene podataka iz stava 6 ovog člana, dalji korisnik je dužan da ažurirane podatke dostavi Agenciji bez odlaganja.

Dalji korisnik dužan je da obavijesti Agenciju ako se njegova klasifikacija supstanci razlikuje od klasifikacije dobavljača.

Dalji korisnik ne dostavlja informacije u skladu sa st. 6, 7 i 8 ovog člana ako supstancu pojedinačno ili u smješi koristi u količinama manjim od 1 tone godišnje za određenu upotrebu, osim u slučaju iz stava 4 tačka 3 ovog člana.

### Postupanje sa hemikalijama

### Član 30

Dobavljač je dužan da preduzima mjere predostrožnosti za hemikalije koje proizvodi i stavlja na tržište, odnosno upotrebljava, radi sprečavanja, odnosno smanjenja njihovih štetnih uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

## IV. REGISTROVANJE HEMIKALIJA

### Registar

### Član 31

Supstance pojedinačno, u smješama ili u proizvodu koje se proizvode ili stavljaju na tržište u ukupnim količinama preko 1 t godišnje (u kalendarskoj godini), upisuju se u javno dostupan registar.

U registar se upisuju:

1) neregistrovane monomerne supstance i druge supstance sadržane u polimerima ako:

- polimer sadrži najmanje 2% masenog udjela tih monomernih supstanci odnosno drugih supstanci u obliku monomernih jedinica i hemijski vezanih supstanci;
- ukupna količina tih monomernih supstanci, odnosno drugih supstanci iznosi najmanje jednu tonu godišnje; i

2) supstance, odnosno smješe koje sadrže supstancu koja izaziva visoku zabrinutost, ako je:

- supstanca u tim proizvodima prisutna u ukupnim količinama preko 1 t godišnje po proizvođaču, odnosno uvozniku;
- supstanca u tim proizvodima prisutna u koncentraciji preko 0,1 % masenog udjela.

Registar vodi Agencija u elektronskoj formi.

### Način upisa hemikalija u registar

### Član 32

Upis hemikalija u registar vrši se na osnovu zahtjeva za upis u registar (u daljem tekstu: zahtjev) koji proizvođač, odnosno uvoznik koji je upisan u Centralni registar privrednih subjekata podnosi Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće godine za hemikalije koje je proizveo, odnosno uvezao u prethodnoj godini.

Zahtjev naročito sadrži:

1) podatke o proizvođaču, odnosno uvozniku;

2) identitet supstance;

3) klasifikaciju supstance;

4) procijenjenu količinu;

5) izvještaj o ispitivanju fizičko-hemijskih svojstava hemikalija;

6) kratak opis upotrebe supstance u proizvodu i upotrebe proizvoda.

Uz zahtjev, dostavlja se dokaz o registraciji kod nadležnog organa matične države za strano pravno lice, dosije o hemikaliji (u daljem tekstu: dosije) i bezbjednosni list za hemikaliju za koju je propisano da mora da ima bezbjednosni list.

Dokaz o upisu u Centralni registar privrednih subjekata, Agencija pribavlja po službenoj dužnosti.

Dosije naročito sadrži sljedeće podatke:

1) trgovačko ime hemikalije i ime po IUPAC nomenklaturi hemikalije, kao i drugu identifikaciju hemikalije;

2) o količini hemikalije stavljene na tržište;

3) o načinu upotrebe hemikalije;

4) o hemijskom sastavu.

Dva ili više podnosilaca zahtjeva za upis u registar mogu dostaviti isti dosije uz zahtjev za upis u registar.

Za potrebe upisa u registar koriste se rezimei studija i detaljni rezimei studija koje su drugi proizvođači i uvoznici dostavili najmanje 12 godina prije podnošenja zahtjeva.

Na monomere koji se upotrebljavaju kao interni izolovani intermedijeri ili prevezeni izolovani intermedijeri ne primjenjuju se čl. 35 i 36 ovog zakona.

Bliži sadržaj dosijea i registra propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

## Zastupnik proizvođača

## Član 33

Zahtjev za upis u registar za stranog proizvođača ili uvoznika može podnijeti lice koje ovlasti strani proizvođač (u daljem tekstu: zastupnik) sa sjedištem u Crnoj Gori.

Zastupnik je dužan da čuva i ažurira podatke o uvezenim količinama i kupcima kojima su prodate supstance, kao i podatke o dostavljanju revidiranog bezbjednosnog lista.

Proizvođač sa sjedištem van Crne Gore dužan je da obavijesti uvoznike hemikalija i subjekte u lancu snabdijevanja o imenovanju zastupnika.

Proizvođač, uvoznik, ili gdje je to potrebno, dalji korisnik može da ovlasti zastupnika za upis hemikalija, uključujući i intermedijere, u registar u skladu sa članom 32 st. 6 i 7 i saradnju sa drugim proizvođačima, uvoznicima ili daljim korisnicima.

U slučaju iz stava 1 ovog člana Agencija ne saopštava drugim učesnicima u postupku podatke o identitetu subjekta koji je angažovao zastupnika.

## Izuzeće od upisa u registar

## Član 34

Supstance proizvedene ili uvezene za istraživanje i razvoj usmjeren prema proizvodu i procesu izuzete su od upisa u registar na period od pet godina, za količine manje od 1 t godišnje.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, proizvođač, odnosno uvoznik hemikalije ili proizvoda podnosi zahtjev Agenciji za izuzeće od upisa u registar.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži podatke o:

1) proizvođaču, odnosno uvozniku hemikalija ili proizvoda (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);

2) identitetu supstance;

3) klasifikaciji supstance;

4) procijenjenoj količini;

5) listi kupaca sa njihovim adresama.

Agencija može rješenjem o izuzeću iz stava 1 ovog člana odrediti uslove za proizvođača odnosno uvoznika hemikalija, da hemikalijama rukuje lice koje je stručno osposobljeno za rukovanje hemikalijama, kao i uslove u pogledu upravljanja otpadom od hemikalija i korišćenom ambalažom.

Supstance iz stava 1 ovog člana, mogu se proizvoditi, odnosno uvoziti dvije nedjelje nakon podnošenja zahtjeva za izuzeće.

Period izuzeća iz stava 1 ovog člana Agencija može produžiti za najviše pet godina na zahtjev proizvođača, odnosno uvoznika, a u slučaju supstance koja se koristi isključivo u razvoju ljekova za humanu ili veterinarsku primjenu ili supstance koje se ne stavljaju na tržište na period od deset godina, pod uslovom da proizvođač, odnosno uvoznik pruži dokaz o opravdanosti produžavanja programa istraživanja i razvoja.

Podaci prikupljeni, obrađeni i sačuvani u skladu sa st. 2 do 6 ovog člana smatraju se povjerljivim u skladu sa zakonom.

Aktivne supstance i koformulanti proizvedeni ili uvezeni isključivo za upotrebu u proizvodima za zaštitu bilja i aktivne supstance proizvedene ili uvezene isključivo za upotrebu u biocidnim proizvodima, registrovanim u skladu sa propisima o zaštiti bilja i biocidnim proizvodima, smatraju se registrovanim za navedene svrhe u skladu sa ovim zakonom.

## Upis internih izolovanih intermedijera u registar

## Član 35

Interni izolovani intermedijer koji se proizvodi u količinama od najmanje 1 t godišnje upisuje se u registar.

Ukoliko se interni izolovani intermedijer upotrebljava u kontrolisanim uslovima u kojima je onemogućeno oslobađanje uz zahtjev, proizvođač dostavlja podatke o:

1) proizvođaču (naziv i sjedište, odnosno ime i adresa);

2) identitetu intermedijera;

3) klasifikaciji intermedijera;

4) fizičko-hemijskim svojstvima intermedijera sa efektima na zdravlje ljudi i životnu sredinu iz potpune studije ili rezimea studije;

5) upotrebi;

6) mjerama upravljanja rizikom koje će se primjenjivati.

U slučaju da se interni izolovani intermedijer ne koristi u kontrolisanim uslovima u kojima je onemogućeno oslobađanje, uz zahtjev dostavlja se i dosije u skladu sa članom 32 ovog zakona.

Odredba člana 32 stav 5 ovog zakona primjenjuje se i na interne izolovane intermedijere.

## Upis prevezenih izolovanih intermedijera u registar

## Član 36

Prevezeni izolovani intermedijer koji se proizvodi, odnosno uvozi u količinama od najmanje 1 t godišnje upisuje se u registar na osnovu zahtjeva.

Uz zahtjev dostavljaju se i podaci o:

1) proizvođaču, odnosno uvozniku intermedijera (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);

2) identitetu intermedijera;

3) klasifikaciji intermedijera;

4) fizičko-hemijskim svojstvima intermedijera sa efektima na zdravlje ljudi i životnu sredinu iz potpune studije ili rezimea studije;

5) upotrebi;

6) mjerama upravljanja rizikom koje će se primjenjivati.

Prilikom upisa u registar prevezenog izolovanog intermedijera koji je proizveden, odnosno uvezen u količinama od najmanje 1 000 t godišnje, pored podataka iz stava 2 ovog člana, dostavlja se i dosije.

Odredbe st. 2 i 3 ovog člana primjenjuju se na prevezene izolovane intermedijere koji se koriste u sljedećim kontrolisanim uslovima ako:

1) je oslobađanje supstance tehničkim sredstvima onemogućeno, uključujući proizvodnju, prečišćavanje, čišćenje i održavanje opreme, uzorkovanje, analizu, punjenje i pražnjenje opreme i posuda i zbrinjavanje otpada;

2) se koriste tehnologije postupka i kontrole koje smanjuju emisije i izloženost;

3) supstancama rukuje zaposleni koji je osposobljen za bezbjedan rad;

4) se primjenjuju postupci ispiranja i pranja u slučaju čišćenja i održavanja, prije otvaranja i ulaska u sistem;

5) se koriste tehnologije postupka i kontrole koje smanjuju emisije i izloženost koja iz njih proizlazi tokom

postupaka prečišćavanja, čišćenja i održavanja u slučaju hemijskog akcidenta i na mjestima gdje nastaje otpad;

6) se postupci rukovanja supstancama uredno dokumentuju i odvijaju pod nadzorom.

U slučaju da se prevezeni izolovani intermedijer ne koristi u kontrolisanim uslovima u kojima je onemogućeno oslobađanje, uz zahtjev, dostavlja se i dosije u skladu sa članom 32 ovog zakona.

Odredba člana 32 stav 5 ovog zakona, primjenjuje se i na prevezene izolovane intermedijere.

Ukoliko Agencija posumnja da upotreba internog izolovanog intermedijera predstavlja rizik za zdravlje ljudi ili životnu sredinu, može:

1) prilikom upisa u registar da zahtijeva dodatne podatke o rizicima sa obrazloženjem;

2) nakon dostavljanja dodatnih podataka preporučiti mjere za smanjenje rizika.

Podnosilac zahtjeva za upis u registar je dužan da obavijesti Agenciju u slučaju da prestane sa proizvodnjom, odnosno uvozom supstance ili proizvoda, kao i dalji korisnik koji je prestao sa upotrebom supstance ili proizvoda.

### Promjena podataka upisanih u registar

### Član 37

Proizvođači, odnosno uvoznici dužni su da Agenciji dostave svaku promjenu podataka upisanih u registar, a koja se odnosi na:

1) promjenu pravnog statusa proizvođača ili uvoznika (naziv ili sjedište proizvođača ili uvoznika);

2) promjenu sastava hemikalije;

3) promjenu godišnje ili ukupne proizvodnje, odnosno uvoza, ili promjenu količina supstance koje su prisutne u proizvodima koje je proizveo, odnosno uvezao;

4) nove identifikovane upotrebe i nove upotrebe koje se ne preporučuju;

5) nova saznanja o rizicima supstance na zdravlje ljudi i životnu sredinu, koje dovode do izmjena bezbjednosnog lista ili izvještaja o bezbjednosti hemikalije;

6) promjene o klasifikaciji i označavanju supstance;

7) ispitivanje hemikalija, ako podnosilac zahtjeva za upis u registar ocijeni da je potrebno izvršiti ispitivanje hemikalija;

8) izmjene izvještaja o bezbjednosti hemikalije.

Promjena podataka iz stava 1 ovog člana dostavlja se najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Promjena podataka se dostavlja i u slučaju iz člana 32 stav 5 ovog zakona.

### Supstance koje izazivaju visoku zabrinutost

### Član 38

Supstance koje izazivaju visoku zabrinutost sistematski se prate da bi se rizici koje predstavljaju kontrolisali na odgovarajući način i da bi se podstakla progresivna zamjena tih supstanci alternativnim supstancama ili tehnologijama kada je to tehnički i ekonomski izvodljivo.

U skladu sa stavom 1 ovog člana svi proizvođači, uvoznici i dalji korisnici ovih supstanci dužni su da ispitaju dostupnost alternativa i sa njima povezanih rizika, kao i tehničku i ekonomsku opravdanost zamjene ovih supstanci.

### Lista supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost

### Član 39

Supstance koje su karcinogene, mutagene, toksične po reprodukciju i identifikovane kao PBT ili vPvB supstance unose se u listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost.

U listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost upisuju se i supstance koje dovode do poremećaja rada endokrinog sistema ili imaju PBT ili vPvB svojstva, ali ne ispunjavaju kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB, a naučno je utvrđeno da izazivaju značajne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Lista supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost sadrži sljedeće podatke:

1) identitet supstance;

2) klasifikaciju supstance;

3) datum do kojeg je upotreba dozvoljena;

4) načine upotrebe za koje nije potrebno propisati dodatne mjere za smanjenje rizika.

Listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja, na osnovu liste koju ažurira i vodi Evropska agencija za hemikalije.

### Dosije za supstance koje izazivaju visoku zabrinutost

### Član 40

Dosije za supstance koje izazivaju visoku zabrinutost, odnosno smješu koja sadrži tu supstancu, pored podataka iz člana 39 stav 3 ovog zakona, sadrži:

1) način upotrebe te supstance ili smješe koja sadrži tu supstancu;

2) mjere za smanjenje rizika prilikom upotrebe;

3) način sistematskog praćenja upotrebe supstance ili smješe koja sadrži tu supstancu.

Dosije iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o mogućim alternativnim supstancama, opasnostima, odnosno rizicima koje alternativne supstance mogu da predstavljaju po zdravlje ljudi i životnu sredinu, ako su dostupni, kao i podatke koji su značajni za zamjenu tih supstanci alternativnim supstancama.

### Stručna procjena supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost

### Član 41

Agencija, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja, vrši stručnu procjenu:

1) podataka sadržanih u dosijeu za supstancu, odnosno smješu koja sadrži supstancu koja izaziva visoku zabrinutost;

2) podataka o unutrašnjim svojstvima supstance;

3) dosijea za supstancu, odnosno smješu;

4) bezbjednosti hemikalije, Izvještaja o bezbjednosti hemikalija i predloženih mjera upravljanja rizikom;

5) načina sistematskog praćenja upotrebe supstance koja izaziva visoku zabrinutost.

Ako Agencija procijeni da mjere za smanjenje rizika, odnosno način sistematskog praćenja upotrebe supstance koja izaziva visoku zabrinutost nijesu odgovarajuće, nalaže izmjenu predloženih mjera za smanjenje rizika, odnosno načina sistematskog praćenja upotrebe supstance koja izaziva visoku zabrinutost i određuje rok za izvršenje naloženih mjera.

Subjekti u lancu snabdijevanja dužni su da se pridržavaju naloženih mjera iz stava 2 ovog člana.

Upis supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost u registar vrši se rješenjem nakon provjere potpunosti podataka iz člana 40 ovog zakona, u roku od 180 dana od dana prijema zahtjeva za upis supstance u registar.

Stručna procjena se ne vrši za interni izolovani intermedijer koji se koristi u kontrolisanim uslovima i za polimere.

### Evidencija hemikalija i obaveza čuvanja podataka

### Član 42

Dobavljač je dužan da vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o:

1) identitetu hemikalije;

2) distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene;

3) zbirnim količinama hemikalija koje su prodate potrošačima u kalendarskoj godini;

4) svim informacijama korišćenim za potrebe klasifikacije, označavanja i pakovanja supstance ili smješe, uključujući naučne, tehničke i bezbjednosne podatke.

Evidencija iz stava 1 ovog člana čuva se najmanje deset godina nakon posljednje proizvodnje, odnosno stavljanja na tržište ili upotrebe supstance, odnosno smješe.

Ako dobavljač prenese svoje poslove ili dio poslova trećem licu, obaveza iz stava 2 ovog člana, prenosi se na to lice, a u slučaju prestanka obavljanja djelatnosti dobavljač je dužan da o tome odmah obavijesti Agenciju.

Dobavljač je dužan da Agenciji dostavi podatke iz evidencije o hemikalijama na njen zahtjev.

Način vođenja evidencije o hemikalijama propisuje Ministarstvo.

## V. OGRANIČENJA ZA ODREĐENE HEMIKALIJE

### Ograničenja za određene hemikalije

### Član 43

Hemikalije koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu mogu se upotrebljavati na način, pod uslovima i u rokovima koje propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na proizvodnju, stavljanje na tržište i upotrebu supstanci za naučna istraživanja i razvoj i upotrebu supstanci za kozmetičke proizvode u skladu sa propisom kojim se uređuju kozmetički proizvodi.

Propisom iz stava 1 ovog člana, utvrđuju se zabranjeni odnosno dozvoljeni načini upotrebe i drugi uslovi za proizvodnju, stavljanje na tržište, prijavljivanje i upotrebu supstance, smješe ili određenog proizvoda.

## VI. IZVOZ I UVOZ HEMIKALIJA

### Izvoz

### Član 44

Izvoz hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještavanja vrši se na osnovu obavještenja koje dostavlja Agencija zemlji u koju se izvozi hemikalija.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se za:

1) hemikalije sa Liste hemikalija za postupak prethodnog obavještenja;

2) hemikalije koje sadrže supstancu sa Liste hemikalija za postupak prethodnog obavještenja u koncentraciji koja je opasna;

3) proizvode koji sadrže hemikalije sa Liste hemikalija za PIC postupak.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana priprema izvoznik hemikalije i dostavlja Agenciji.

Obavještenje iz stava 3 ovog člana naročito sadrži podatke o:

1) izvozniku, odnosno uvozniku (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);

2) identitetu hemikalije ili proizvoda;

3) svojstvima te hemikalije;

4) mjerama za smanjenje rizika.

Agencija vrši provjeru podataka iz obavještenja i nakon izvršene provjere dostavlja obavještenje zemlji u koju se izvozi hemikalija.

Nakon dostavljanja obavještenja Agencija izdaje potvrdu izvozniku hemikalije.

Bliži sadržaj obavještenja iz stava 1 ovog člana, postupak i rokove za sprovođenje postupka prethodnog obavještenja propisuje Ministarstvo.

Listu hemikalija za postupak prethodnog obavještavanja propisuje Ministarstvo.

### Uvoz

### Član 45

Uvoz hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještavanja vrši se tako što Agencija dobija obavještenje o izvozu od nadležnog organa zemlje iz koje se izvozi hemikalija.

Agencija nakon dobijanja obavještenja o izvozu informiše organ iz stava 1 ovog člana da je primila obavještenje.

### Izvoz hemikalija po PIC postupku

### Član 46

PIC postupak sprovodi se za izvoz hemikalije koja se nalazi na Listi hemikalija za PIC postupak i za hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije.

PIC postupak se sprovodi na osnovu obavještenja koje izvoznik hemikalije podnosi Agenciji.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana, sadrži podatke o:

1) izvozniku, odnosno uvozniku (naziv i sjedište odnosno ime i adresu);

2) identitetu hemikalije;

3) fizičko-hemijskim, toksikološkim i ekotoksikološkim svojstvima hemikalije;

4) naziv prema IUPAC;

5) CAS broj hemikalije.

Agencija vrši provjeru podataka iz obavještenja i nakon izvršene provjere dostavlja obavještenje nadležnom organu zemlje uvoznice radi pribavljanja saglasnosti.

Ako nadležni organ zemlje uvoza obavijesti Agenciju da je saglasan sa uvozom, odnosno saglasan sa uvozom pod određenim uslovima, Agencija dostavlja saglasnost izvozniku hemikalije.

Agencija je dužna da dostavi odluku u vezi sa uvozom hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije Sekretarijatu Roterdamske konvencije.

Bliži sadržaj obavještenja iz stava 3 ovog člana, postupak i rokove za sprovođenje PIC postupka propisuje Ministarstvo.

Listu hemikalija za PIC postupak propisuje Ministarstvo.

### Uvoz hemikalija po PIC postupku

### Član 47

Za uvoz hemikalija sa Liste hemikalija za PIC postupak i za hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije saglasnost daje Agencija na osnovu prethodnog obavještenja nadležnog organa zemlje izvoznice.

### Podaci o uvezenim i izvezenim količinama hemikalija

### Član 48

Izvoznici i uvoznici hemikalija iz čl. 44 do 47 ovog zakona dužni su da Agenciji dostavljaju podatke o izvezenim, odnosno uvezenim količinama hemikalija i proizvoda, o zemljama iz kojih su izvezene, odnosno uvezene hemikalije, kao i podatke o izvozniku, odnosno uvozniku hemikalija.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Na osnovu podataka iz stava 1 ovog člana Agencija vodi evidenciju o uvezenim i izvezenim hemikalijama, odnosno proizvodima.

Evidencija iz stava 3 ovog člana vodi se u elektronskoj formi.

Način dostavljanja podataka iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### Izvještaj o stvarnim količinama

### Član 49

Izvoznik, odnosno uvoznik hemikalije ili određenog proizvoda dužan je da Agenciji dostavi izvještaj o stvarnim količinama izvezenih, odnosno uvezenih hemikalija ili proizvoda, u roku od 30 dana od dana izvršenog izvoza, odnosno uvoza.

Način dostavljanja izvještaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### Tranzit hemikalije

### Član 50

Izvoznik hemikalije dužan je da dostavi Agenciji podatke koje zahtijeva nadležni organ zemlje preko čije teritorije se vrši tranzit hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije, najkasnije 30 dana prije dana tranzita.

Agencija nadležnom organu zemlje preko koje se vrši tranzit hemikalije iz stava 1 ovog člana dostavlja podatke o tranzitu hemikalije, najkasnije 15 dana prije dana tranzita.

### Lista opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen

### Član 51

Hemikalije i proizvodi čija je upotreba zabranjena, radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine, ne smiju se izvoziti.

Hemikalije čiji rok upotrebe ističe šest mjeseci poslije izvoza ne smiju se izvoziti.

Listu opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen propisuje Ministarstvo.

Lista iz stava 3 ovog člana sadrži: naziv opasne hemikalije, odnosno proizvoda, brojeve kojima se identifikuje hemikalija, odnosno proizvod i tarifni broj opasne hemikalije, odnosno proizvoda.

## VII. DETERGENTI

## Stavljanje na tržište detergenata

### Član 52

Detergenti se mogu stavljati na tržište samo ako ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i ako hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u detergentu ispunjavaju uslove koji se odnose na klasifikaciju, označavanje i pakovanje propisane ovim zakonom.

Detergenti koji se stavljaju na tržište moraju biti označeni jasno, vidljivo i čitljivo, u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona.

Detergenti koji se prodaju na daljinu moraju prije kupovine učiniti dostupnim sve propisane informacije krajnjem korisniku.

Bliže uslove označavanja, sadržaj informacija, digitalno označavanje i način objavljivanja propisuje Ministarstvo.

Detergent se može staviti na tržište samo ako posjeduje digitalni pasoš proizvoda, kada je to propisano posebnim propisom.

Digitalni pasoš proizvoda mora biti dostupan putem digitalnog nosača podataka na ambalaži, etiketi ili pratećoj dokumentaciji proizvoda.

Bliži sadržaj, način uspostavljanja, tehničke standarde i dostupnost digitalnog pasoša proizvoda propisuje Ministarstvo.

Detergenti se mogu stavljati na tržište putem sistema ponovnog punjenja samo ako su ispunjeni propisani uslovi bezbjednosti, higijene, označavanja i informisanja korisnika.

Bliže uslove za sisteme ponovnog punjenja propisuje Ministarstvo.

Detergenti koji sadrže namjerno dodate mikroorganizme, mogu se stavljati na tržište samo ako ispunjavaju posebne zahtjeve bezbjednosti, procjene rizika i označavanja.

Bliže uslove, dozvoljene vrste mikroorganizama i postupke procjene propisuje Ministarstvo.

## Ograničenja biorazgradljivosti površinski aktivnih supstanci

### Član 53

Industrijski detergenti i detergenti za profesionalnu upotrebu koji sadrže površinski aktivne supstance koje ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i detergenti za kućnu upotrebu, koji kao aktivnu komponentu sadrže hemikaliju sa Liste klasifikovanih supstanci u procentu većem od 1%, mogu se stavljati na tržište na osnovu dozvole za upotrebu površinski aktivne supstance koju izdaje Agencija.

Ispitivanje biorazgradljivosti površinski aktivne supstance mogu da vrše laboratorije akreditovane za metode iz stava 4 ovog člana.

Ukoliko u Crnoj Gori nema laboratorija akreditovanih za određenu analizu, Ministarstvo može da angažuje akreditovanu laboratoriju iz druge države.

Metode ispitivanja biorazgradljivosti površinski aktivne supstance propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

## Zahtjev za izdavanje dozvole za upotrebu površinski aktivne supstance

### Član 54

Dozvola iz člana 53 stav 1 ovog zakona izdaje se na osnovu zahtjeva koji Agenciji podnosi proizvođač detergenta.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavljaju se:

1) tehnički dosije o površinski aktivnim supstancama koji naročito sadrži identitet površinski aktivne supstance;

2) rezultati ispitivanja biorazgradljivosti površinski aktivne supstance;

3) podaci o površinski aktivnoj supstanci i metabolitima biorazgradnje;

4) podaci o količini površinski aktivne supstance u detergentu koji je stavljen na tržište;

5) podaci o predviđenom načinu upotrebe detergenta;

6) predlog procjene rizika koji predstavlja površinski aktivna supstanca.

## Provjera podataka

## Član 55

Na osnovu podataka iz zahtjeva iz člana 54 stav 2 ovog zakona Agencija provjerava da li:

1) se detergent upotrebljava na način da se površinski aktivna supstanca minimalno ispušta u životnu sredinu;

2) se detergent sa tom površinski aktivnom supstancom upotrebljava za industrijske ili profesionalne svrhe;

3) je rizik koji ta površinski aktivna supstanca predstavlja po zdravlje ljudi i životnu sredinu minimalan, uzimajući u obzir količinu površinski aktivne supstance u detergentu koji je stavljen na tržište i način upotrebe tog detergenta, kao i uslove za bezbjednost hrane i održavanje higijene;

4) površinski aktivna supstanca koja je sadržana u detergentu ispunjava kriterijume primarne biorazgradljivosti.

### Izdavanje dozvole

## Član 56

Dozvola iz člana 53 ovog zakona izdaje se u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.

Dozvolom iz stava 1 ovog člana Agencija može odrediti uslove za stavljanje na tržište i upotrebu površinski aktivne supstance kao sastojka detergenta.

### Dozvola za površinski aktivnu supstancu

## Član 57

Imalac dozvole iz člana 53 ovog zakona dužan je da, ukoliko dođe do promjene u pogledu količine površinski aktivnih supstanci u detergentu ili se izmijeni način upotrebe detergenta, Agenciji dostavi tehnički dosije o površinski aktivnoj supstanci ažuriran tim podacima.

Na osnovu podataka iz stava 1 ovog člana, Agencija može da izda:

- novu dozvolu kojom se određuju uslovi za upotrebu te površinski aktivne supstance;
- rješenje o oduzimanju dozvole kojim određuje rok u kojem se detergent koji sadrži površinski aktivnu supstancu mora povući sa tržišta.

Listu površinski aktivnih supstanci koje se mogu upotrebljavati u detergentima, kao i Listu površinski aktivnih supstanci koje su zabranjene za upotrebu u detergentima propisuje Ministarstvo.

Liste iz stava 3 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore".

### Ispitivanje površinski aktivnih supstanci

## Član 58

Ispitivanje aerobne biorazgradivosti površinski aktivnih supstanci vrši ovlašćena laboratorija za odgovarajuću metodu ispitivanja čiji je rad usklađen sa smjernicama DLP.

Proizvođač detergenta dužan je da čuva rezultate ispitivanja iz stava 1 ovog člana, kojima se potvrđuje da je ispunjen kriterijum potpune aerobne biorazgradljivosti površinski aktivnih supstanci i da ih dostavlja Agenciji na njen zahtjev.

Proizvođač detergenta koji je namijenjen za medicinsku upotrebu dužan je da sačini listu o sastavu detergenta i da je čuva pet godina, kao povjerljivu i koristi je samo u medicinske svrhe.

Način obilježavanja i sadržaj liste o sastavu detergenta iz stava 3 ovog člana o sastavu detergenta propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

# VIII. DOBRA LABORATORIJSKA PRAKSA

### Neklinička ispitivanja hemikalija

## Član 59

Neklinička ispitivanja hemikalija vrše se, radi ocjenjivanja hemikalija i procjene rizika njihove potencijalne opasnosti za zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Neklinička ispitivanja hemikalija mogu da vrše, laboratorije čiji je rad usklađen sa smjernicama DLP.

Smjernice i uslove za DLP propisuje Ministarstvo.

### Zahtjev za dobijanje DLP sertifikata

## Član 60

Ispunjenost uslova DLP utvrđuje Agencija i izdaje DLP sertifikat.

DLP sertifikat izdaje se na osnovu zahtjeva koji podnosi laboratorija.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži: naziv i sjedište laboratorije, ime i prezime odgovornog lica, vrste hemikalija koje će ispitivati i metode kojima će se vršiti ispitivanje.

DLP sertifikat izdat od strane nadležnog organa države članice Evropske unije ili države koja je pristupila sistemu uzajamnog prihvatanja podataka (MAD) Organisation for Economic Co-operation and Development priznaje se u Crnoj Gori, kao i nalazi ocjene usklađenosti, nadzora i/ili revizije studija koje su sproveli nadležni organi tih država.

Bliži sadržaj zahtjeva i obrazac DLP sertifikata propisuje Ministarstvo.

## DLP sertifikat

## Član 61

Laboratorija koja ima DLP sertifikat prilikom izdavanja/dostavljanja rezultata nekliničkih ispitivanja izričito navodi da su ta ispitivanja obavljena u skladu sa smjernicama DLP.

## Program usaglašenosti sa DLP-om

## Član 62

Program usaglašenosti sa DLP-om (u daljem tekstu: Program) donosi se radi ocjene usklađenosti sprovođenja DLP.

Program obuhvata ocjenu usaglašenosti metoda organizacije i uslova pod kojima se, u skladu s pravilima i propisima, planiraju, sprovode, evidentiraju, izvještavaju neklinička ispitivanja za sve hemijske proizvode (npr. kozmetička sredstva, industrijske hemijske proizvode, lijekove, dodatke hrani, dodatke stočnoj hrani, pesticide), kako bi se ocijenio uticaj tih proizvoda na ljude, životinje i životnu sredinu.

Program obuhvata ocjenu usaglašenosti metoda organizacije bilježenja rezultata i izvještavanja o rezultatima, ali se ne odnosi na tumačenje i ocjenu rezultata ispitivanja.

Program donosi i sprovodi Agencija.

Ako se tokom sprovođenja Programa utvrdi da određena laboratorija ili neklinička studija ne ispunjava uslove DLP iz člana 59 ovog zakona, Agencija donosi rješenje o oduzimanju DLP sertifikata, odnosno preporuku da se uz neusaglašenu studiju obavezno dostavlja obrazloženje o odstupanju od DLP smjernica.

Podatke o nadležnom tijelu za sprovođenje Programa, laboratorijama koje posjeduju DLP sertifikat i laboratorijama kojima je taj sertifikat oduzet, Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji.

Bliži sadržaj i način sprovođenja Programa propisuje Ministarstvo.

## Izvještaj o sprovođenju Programa

## Član 63

O sprovođenju Programa Agencija sačinjava godišnji izvještaj.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji do 15. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Poslovno osjetljivi i drugi povjerljivi podaci do kojih se došlo sprovođenjem Programa mogu biti dostupni samo nadležnim organima, laboratoriji, odnosno pokrovitelju ispitivanja na koje se određeni pregled ili revizija neposredno odnose, kao i Evropskoj komisiji.

Nazivi laboratorija nad kojima je u okviru Programa vršena ocjena usklađenosti, njihov status u pogledu usaglašenosti sa DLP-om, kao i datumi sprovođenja te ocjene ili revizije, ne smatraju se povjerljivim podacima.

## Utvrđivanje opasnosti supstance u skladu sa smjernicama DLP

## Član 64

Ako se na osnovu naučno utemeljenih dokaza, ispitivanjem hemikalija u skladu sa smjernicama DLP i sprovođenjem ocjene usaglašenosti u okviru Programa iz člana 62 ovog zakona utvrdi da hemijska supstanca registrovana u skladu sa ovim zakonom predstavlja opasnost za zdravlje ljudi i životnu sredinu, Ministarstvo može zabraniti prodaju navedene supstance u Crnoj Gori ili odrediti posebne uslove za njeno stavljanje na tržište.

O ograničenjima iz stava 1 ovog člana Ministarstvo bez odlaganja obavještava Evropsku komisiju.

### Saradnja u oblasti DLP

### Član 65

Ako Crna Gora i/ili država iz člana 60 stav 4 ovog zakona ima opravdan razlog za sumnju da laboratorija druge države koja navodi usklađenost sa smjernicama DLP nije sprovela određeno ispitivanje u skladu sa DLP, može zatražiti dodatne informacije od te države i zahtijevati reviziju studije sa mogućnošću nove ocjene usklađenosti dotične laboratorije sa smjernicama DLP.

Ako je zahtjev iz stava 1 ovog člana upućen Crnoj Gori, a zahtjev ne može da se ispuni, odluka sa obrazloženjem dostavlja se bez odlaganja državi koja je uputila zahtjev i Evropskoj komisiji.

Ako Agencija utvrdi da laboratorija iz Crne Gore, ne ispunjava zahtjeve DLP-a u mjeri koja bi mogla ugroziti cjelovitost ili vjerodostojnost ispitivanja koja sprovodi, Agencija o tome obavještava Evropsku komisiju, bez odlaganja.

Ako država iz člana 60 stav 4 ovog zakona dostavi Agenciji informacije o sumnji da laboratorija iz Crne Gore ne sprovodi ispitivanja u skladu sa smjernicama DLP-a, a Agencija ocijeni da je sumnja opravdana, Agencija vrši provjeru usklađenosti te laboratorije i o rezultatima obaviještava državu koja je dostavila informacije.

Pri vršenju provjere usklađenosti iz stava 4 ovog člana Agencija može, da pozove predstavnike ovlašćenih tijela drugih država nadležnih za dobru laboratorijsku praksu, da kao posmatrači učestvuju u kontroli laboratorije i reviziji ispitivanja.

## IX. UPRAVLJANJE HEMIKALIJAMA

### Kontrola stavljanja na tržište i upotreba hemikalija

### Član 66

U cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog uticaja hemikalija Agencija vrši praćenje upotrebe i stavljanja na tržište hemikalija.

Na osnovu praćenja hemikalija Agencija sačinjava izvještaj o upravljanju hemikalijama (u daljem tekstu: Izvještaj) i dostavlja ga Ministarstvu, do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Izvještaj je sastavni dio izvještaja o stanju životne sredine u skladu sa Zakonom o životnoj sredini.

Izvještaj sadrži podatke o:

1) inspekcijskom nadzoru;

2) mjerama koje su preduzete u toku inspekcijskog nadzora;

3) izvozu i uvozu hemikalija;

4) izvozu i uvozu hemikalija po PIC postupku;

5) tranzitu hemikalija;

6) informacijama koje se odnose na zalihe dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci (u daljem tekstu: POPs);

7) informacijama prikupljenim iz POPs inventara emisija;

8) prisutnosti POPs-a u životnoj sredini.

### Informacioni sistem za hemikalije

### Član 67

Razmjenu podataka o bezbjednom upravljanju hemikalijama sa međunarodnim organizacijama i stranim državama, u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorima i sporazumima, kao i sa nadležnim tijelima i organizacijama Evropske unije, vrši Agencija.

### Povjerljivost i dostupnost podataka

### Član 68

Podatke koji se dostavljaju u postupku upisa hemikalije u registar, u postupku izdavanja dozvole za površinski aktivnu supstancu i drugim postupcima koji su označeni kao povjerljivi, Agencija je dužna da čuva, u skladu sa zakonom.

Javni podaci o hemikalijama i proizvodima su:

1) naziv supstance;

2) klasifikacija i označavanje supstance;

3) fizičko-hemijski podaci o supstanci i podaci o njenom kretanju u životnoj sredini;

4) rezultati toksikoloških i ekotoksikoloških studija;

5) podaci o bezbjednoj upotrebi hemikalija;

6) DNEL (Derived No-Effect Level - nivo izloženosti bez efekta) ili PNEC (Predicted No-Effect Concentration - predviđena koncentracija bez efekta);

7) opis analitičkih metoda ili podataka iz stručne literature za identifikaciju supstance ili identifikaciju nečistoća i aditiva.

Podaci koji se ne smatraju povjerljivim uključuju naročito:

1) informacije sadržane u bezbjednosnom listu hemikalije;

2) rok trajanja i datum proizvodnje hemikalije;

3) mjere predostrožnosti, uključujući klasifikaciju opasnosti, prirodu rizika i sigurnosne savjete;

4) sažete rezultate toksikoloških i ekotoksikoloških ispitivanja;

5) informacije o postupanju sa ambalažom nakon uklanjanja hemikalije.

## Informisanje javnosti o rizicima i ostale odgovornosti

### Član 69

Agencija je dužna da o rizicima koji proizlaze iz upotrebe hemikalija, radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine, obavještava javnost putem medija.

Agencija priprema vodiče o rizicima i bezbjednoj upotrebi hemikalija ili proizvoda.

Agencija je dužna da pruža stručne savjete (helpdesk) proizvođačima, uvoznicima, daljim korisnicima i drugim zainteresovanim licima za bezbjedno upravljanje hemikalijama.

## Nadležno tijelo za primanje informacija vezanih za hitnu medicinsku pomoć

### Član 70

Uvoznici i dalji korisnici koji na tržište stavljaju smješe za upotrebu u domaćinstvu, profesionalnu upotrebu i upotrebu u industrijske svrhe, klasifikovane kao opasne po zdravlje ljudi i smješe koje predstavljaju fizičku opasnost, dužni su da dostave relevantne informacije u propisanom elektronskom formatu Centru.

Distributeri koji na tržište stavljaju smješe iz stava 1 ovog člana dužni su da dostave relevantne informacije u propisanom elektronskom formatu Centru kada takve smješe dalje distribuiraju u druge države, vrše njihovo preimenovanje, ponovno označavanje ili ponovno pakovanje, osim ako mogu dokazati da je Centar već primio iste informacije od uvoznika ili daljeg korisnika.

Zdravstvene ustanove i Dispečerski centar za hitnu medicinsku pomoć dostavljaju Centru podatke o akutnim trovanjima i drugim uticajima hemikalija na zdravlje ljudi.

Centar garantuje povjerljivost podataka prikupljenih u skladu sa st. 1 i 3 ovog člana i može ih koristiti isključivo za:

- odgovor na medicinske upite kroz formulaciju preventivnih i kurativnih mjera, naročito u hitnim slučajevima;

- statističku analizu radi identifikacije potrebe za dodatnim mjerama upravljanja rizikom.

Centar uspostavlja organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

Centar je smješten u Kliničkom centru Crne Gore.

Do uspostavljanja Centra prikupljanje podataka iz st. 1 i 2 ovog člana vrše Agencija, organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja i Institut za javno zdravlje.

Listu smješa, bliži sadržaj i format podataka iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## Reklamiranje

### Član 71

Pri svakom reklamiranju supstance koja je klasifikovana kao opasna navode se, ako je primjenljivo, piktogrami opasnosti, oznake opasnosti, oznake upozorenja i dopunske oznake upozorenja (u daljem tekstu: EUH oznake).

Pri svakom reklamiranju smješe koja je klasifikovana kao opasna ili sadrži olovo, cijanoakrilate, izocijanate, aktivni hlor, titanijum oksid, epoksidne komponente, cement ili se radi o cementnim smješama, smješama za lemljenje ili zavarivanje koje sadrže kadmijum, odnosno legure kadmijuma ili smješama koje sadrže najmanje jednu supstancu koja izaziva preosjetljivost, navode se piktogrami opasnosti, oznake opasnosti, oznake upozorenja i EUH oznake.

Pri svakom reklamiranju supstance iz stava 1 ovog člana ili smješe iz stava 2 ovog člana koja se prodaje široj javnosti dodatno se navodi: "Uvijek slijedite informacije na etiketi proizvoda".

Reklamiranje supstance ili smješe koja je klasifikovana kao opasna ne smije da sadrži izjave koje se ne smiju nalaziti na etiketi ili ambalaži te supstance ili smješe, kao što su "nije otrovno", "nije štetno", "ne zagađuje", "ekološki" ili bilo koju drugu izjavu kojom se indicira da ta supstanca ili smješa nije opasna ili izjavu koja nije u skladu sa klasifikacijom te supstance ili smješe.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana piktogrami opasnosti i oznake opasnosti mogu se izostaviti ako oglas nije vizuelan.

Kad se supstance ili smješe stavljaju na tržište prodajom na daljinu, u ponudi se moraju jasno i vidljivo navesti elementi označavanja propisani ovim zakonom.

### Primjena propisa

### Član 72

Obrada, razmjena i objavljivanje prostornih podataka u elektronskom obliku vrši se u skladu sa zakonima kojima se uređuje elektronska uprava, elektronski potpis, elektronski dokument, elektronska trgovina i informaciona bezbjednost, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

## X. NADZOR

### Vršenje nadzora

### Član 73

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše ekološki i sanitarni inspektor.

Ekološki inspektor vrši inspekcijski nadzor upotrebe hemikalija u industrijskim postrojenjima, postrojenjima za koja se izdaje integrisana dozvola za rad i seveso postrojenjima, nad klasifikacijom, označavanjem, pakovanjem, upisom u registar hemikalija, ispunjenošću uslova za skladištenje hemikalije, sadržajem i dostavljanjem bezbjednosnog lista, evidencijom i industrijskim detergentima.

Sanitarni inspektor vrši inspekcijski nadzor nad klasifikacijom, označavanjem, pakovanjem hemikalija i proizvoda i njihovim reklamiranjem, higijenom spoljašnjosti pakovanja hemikalija, primjenom ograničenja proizvodnje, stavljanja na tržište, ili upotrebu hemikalija ili proizvoda odnosno proizvoda u opštoj upotrebi, ispunjenošću uslova za skladištenje i prodaju hemikalije, kao i načinom obilježavanja tog prostora, sadržajem i dostavljanjem bezbjednosnog lista, evidencijom i detergentima.

### Uzorkovanje hemikalija

### Član 74

Inspektori iz člana 76 ovog zakona mogu da vrše uzorkovanje hemikalije i proizvoda radi utvrđivanja da li su ispunjeni uslovi za stavljanje na tržište, odnosno za upotrebu hemikalije i proizvoda.

Inspektor može povjeriti akreditovanoj laboratoriji provjeru ili ispitivanje hemikalija i proizvoda.

Prilikom uzimanja uzoraka proizvođač, zastupnik, uvoznik ili distributer dužan je da nadležnom inspektoru stavi besplatno na raspolaganje potrebne količine uzoraka radi ispitivanja.

Troškove uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda snosi pravno lice ili preduzetnik od kojeg je uzorak uzet.

### Ovlašćenja organa uprave nadležnog za carinske poslove

### Član 75

Kontrolu uvoza, izvoza i tranzita hemikalija, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, vrši Uprava carina.

Nadzor nad proizvodima iz uvoza vrši Uprava carina u skladu sa propisom kojim je uređena oblast nadzora proizvoda na tržištu.

## Prava i obaveze inspektora

## Član 76

U vršenju nadzora iz člana 73 ovog zakona nadležni inspektor dužan je da:

1) naredi da se hemikalija koja se stavlja na tržište klasifikuje, označi i pakuje u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;
2) zabrani stavljanje na tržište hemikalija klasifikovanih, označenih i pakovanih suprotno ovom zakonu i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;
3) naredi da ambalaža u koju se pakuje opasna hemikalija i zatvarači budu izrađeni od materijala koji nije osjetljiv u dodiru sa sadržajem, niti da izaziva reakciju sa sadržajem;
4) naredi da se opasne supstance i smješe u maloprodaji namijenjene za upotrebu u domaćinstvu ili profesionalnu upotrebu prodaju na stanicama za ponovno punjenje na propisan način;
5) naredi ažuriranje etikete u rokovima propisanim ovim zakonom, u slučaju promjena u pogledu klasifikacije ili označavanja supstance ili smješe;
6) naredi obavezni propisani sadržaj etikete za supstance i smješe u skladu sa ovim zakonom;
7) naredi označavanje proizvoda i supstanci za koje standardna pravila označavanja ne pružaju potpunu sigurnost ili su zbog specifičnog oblika/namjene izuzetni, u skladu sa ovim zakonom i posebnom propisom;
8) naredi da se ambalaža u koju je upakovana supstanca ili smješa klasifikovana kao opasna označi oznakom opasnosti sa pisanim upozorenjem i da upozorenje bude napisano jasno na crnogorskom jeziku;
9) naredi dobavljaču opasne hemikalije i smješe koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, da na oznaci unese dopunska obavještenja o opasnim svojstvima i mjerama opreza na način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije;
10) zabrani upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije ako nije izdato odobrenje Agencije za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije ili naredi da se taj naziv upotrebljava u skladu sa odobrenjem;
11) naredi da se opasne hemikalije skladište na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina, odnosno naredi da se otpad od hemikalija, odnosno ostaci od hemikalija i korišćena ambalaža skladište i bezbjedno odlažu u skladu sa zakonom kojim je uređeno upravljanje otpadom;
12) zabrani da se opasne hemikalije skladište na način kojim se ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina, odnosno zabrani da se otpad od hemikalija, odnosno da se ostaci od hemikalija i korišćena ambalaža skladište i bezbjedno odlažu suprotno kategorizaciji otpada i zakonu kojim je uređeno upravljanje otpadom;
13) naredi da se hemikalija ili proizvod koji se stavljaju na tržište kao proizvod u opštoj upotrebi prodaju u skladu sa propisanim načinom prodaje hemikalije;
14) zabrani prodaju hemikalije ili proizvoda koji se stavljaju na tržište kao proizvod u opštoj upotrebi suprotno propisanom načinu prodaje hemikalije;
15) naredi da se ispune propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbjednosnog lista;
16) naredi poslodavcu da zaposlenim ili njihovim predstavnicima obezbijedi pristup podacima o supstancama i smješama koje koriste ili kojima mogu biti izloženi tokom procesa rada, kao i o rizicima po zaštitu i zdravlje na radu, prevenciji, mjerama zaštite i zdravlja na radu i aktivnostima u odnosu na svaku vrstu radnog mjesta i/ili posla;
17) naredi da se za proizvod koji sadrži supstancu koja ima svojstva iz člana 39 ovog zakona dostavljaju podaci koji su dovoljni za bezbjednu upotrebu tog proizvoda, a najmanje naziv supstance;
18) naredi dobavljaču da preduzme mjere predostrožnosti za hemikalije koje proizvodi i stavlja na tržište, odnosno upotrebljava, radi sprečavanja, odnosno smanjenja njihovog štetnog uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu;
19) naredi da se hemikalija za koju je propisana obaveza upisa u registar prijavi u propisanom roku, odnosno da se svake naredne godine u određenom roku dostave propisani podaci;
20) naredi da se za supstance koje izazivaju visoku zabrinutost primjenjuju mjere upisane u dosijeu za tu supstancu;
21) zabrani upotrebu supstance koja izaziva visoku zabrinutost ako se ne primjenjuju mjere upisane u dosijeu za tu supstancu;
22) zabrani stavljanje na tržište opasne hemikalije, hemikalije koja sadrži supstancu identifikovanu kao PBT ili vPvB, ako nijesu ispunjene propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbjednosnog lista;

23) naredi dobavljaču da vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži propisane podatke o hemikaliji, kao i da se evidencija čuva najmanje deset godina od posljednje proizvodnje, odnosno stavljanja na tržište ili upotrebe hemikalije;

24) naredi da se hemikalija koja predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu upotrebljava u skladu sa propisanim načinom, uslovima i u rokovima od kada su ograničenja postala obavezna za primjenu;

25) zabrani proizvodnju, upotrebu i stavljanje na tržište hemikalije koja predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ako se upotrebljava suprotno propisanom načinu, uslovima i rokovima od kada su ograničenja postala obavezna za primjenu;

26) naredi da se povuče hemikalija koja predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ako se upotrebljava suprotno propisanom načinu, uslovima i rokovima od kada su ograničenja postala obavezna za primjenu;

27) naredi da se hemikalija koja predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu koja se upotrebljavala suprotno propisanom načinu, uslovima i rokovima od kada su ograničenja postala obavezna za primjenu, vrati u zemlju porijekla ili da se sa njom postupi u skladu sa zakonom kojim je uređeno upravljanje otpadom;

28) naredi izvozniku hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještavanja da prije izvoza dostavi Agenciji obavještenje sa propisanim podacima;

29) naredi izvozniku hemikalije koja se nalazi na Listi hemikalija za PIC postupak i Listi Roterdamske konvencije da prije izvoza dostavi Agenciji obavještenje za sprovođenje PIC postupka;

30) naredi da detergenti koji se stavljaju na tržište ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i da hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u detergentu ispunjavaju uslove u skladu sa ovim zakonom;

31) zabrani stavljanje na tržište industrijskih detergenata i detergenata za profesionalnu upotrebu koji sadrže površinski aktivne supstance koje ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i detergenti za kućnu upotrebu, koji kao aktivnu komponentu sadrže hemikaliju sa Liste klasifikovanih supstanci u procentu većem od 1% detergenta, bez dozvole Agencije za upotrebu površinski aktivne supstance;

32) naredi imaocu dozvole za upotrebu površinski aktivne supstance da Agenciji dostavi tehnički dosije o površinski aktivnoj supstanci, ukoliko dođe do promjene u pogledu količine površinski aktivnih supstanci u detergentu ili se izmijeni način upotrebe detergenta;

33) naredi reklamiranje smješa i supstanci u skladu sa ovim zakonom.

## XI. KAZNENA ODREDBA

### Član 77

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 eura do 60.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) stavlja na tržište hemikalije, a iste ne klasifikuje, ne označi i ne pakuje u skladu sa ovim zakonom (član 7 stav 1);

2) nije utvrdio relevantne podatke koji su dostupni za tu supstancu kako bi odredili stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 9 stav 1);

3) nije utvrdio relevantne podatke koji su dostupni za tu smješu ili supstance koje ona sadrži kako bi odredio stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 10 stav 1);

4) za potrebe klasifikacije, vrši ispitivanje na primatima koji nijesu ljudi, (član 11 stav 2);

5) vrši ispitivanje hemikalija na ljudima (član 11 stav 3);

6) su ambalaža iz člana 13 stav 1 ovog zakona i zatvarači izrađeni od materijala osjetljivog u dodiru sa sadržajem i izazivaju reakcije sa sadržajem (član 13 stav 2);

7) obavezni sadržaj etikete nije istaknut na vidljivom mjestu na pumpnoj stanici, ukoliko se supstanca ili smješa prodaje na pumpnoj stanici i direktno utače u rezervoar koji je sastavni dio vozila i ne namjerava se njeno uklanjanje iz tog rezervoara (član 13 stav 6);

8) kopija obaveznog sadržaja etikete nije pričvršćena na posudu u koju se utače (član 13 stav 7);

9) ambalažu u koju je upakovana supstanca ili smješa koja je klasifikovana kao opasna ne označi oznakom opasnosti sa pisanim upozorenjima (član 14 stav 1);

10) ne unese dopunska obavještenja o opasnim svojstvima i mjerama opreza na način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije (član 14 stav 4);

11) ne obezbijedi ažuriranje etikete bez nepotrebnog odlaganja, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana kada dobije rezultate nove evaluacije, ili kada o njima bude obaviješten, u slučaju izmjene u pogledu klasifikacije ili označavanja supstance ili smješe kojom se dodaje nova klasa opasnosti, određuje viša klasa opasnosti ili zahtijevaju nove dopunske informacije na etiketi (član 14 stav 5);

12) ne obezbijedi ažuriranje etikete bez nepotrebnog odlaganja, a najkasnije u roku od 18 mjeseci od dana kada dobije rezultate nove evaluacije ili kada o njima bude obaviješten, u slučajevima kada je potrebna dodatna promjena u pogledu klasifikacije ili označavanja supstance ili smješe u odnosu na promjene iz člana 14 stav 5 ovog zakona (član 14 stav 6);

13) ne predstavi obavezni propisani sadržaj etikete za supstance i smješe na etiketi u fizičkom obliku (fizička etiketa) (član 15 stav 1);

14) ne obezbijedi alternativni izvor informacija koje su besplatne i neuslovljene kupovinom, u slučaju iz člana 15 stav 2 ovog zakona, na usmeni ili pisani zahtjev ili u slučaju privremene nedostupnosti digitalne etikete (član 15 stav 3);

15) prati, analizira ili na drugi način upotrebljava podatke o korišćenju digitalne etikete za bilo koje druge svrhe, osim onih koje su apsolutno neophodne za pristup digitalnom označavanju (član 15 stav 4);

16) ne skladišti opasne hemikalije na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina (član 20 stav 1);

17) hemikalije ili proizvodi koji se stavljaju na tržište kao proizvodi u opštoj upotrebi, prodaje u specijalizovanim prodajnim objektima za hemikalije ili u drugim prodajnim objektima, a ne drže se odvojeno od ostalih proizvoda u opštoj upotrebi, tako da dolaze u dodir sa drugim proizvodima i da potrošača dovode u zabludu o namjeni (član 21 stav 1);

18) primaocu hemikalije ne dostavi bezbjednosni list (safety data sheet) za opasnu hemikaliju, hemikaliju koja sadrži supstance identifikovane kao PBT ili vPvB i druge hemikalije koje imaju svojstva iz člana 33 st. 1 i 2 ovog zakona i hemikalije koje sadrže supstance sa liste kandidovanih supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost koje se stavljaju na tržište (član 22 stav 1);

19) ne omogući zaposlenima i njihovim predstavnicima i sindikatu pristup podacima pribavljenim u skladu sa čl. 22 i 23 ovog zakona o supstancama i smješama koje koriste ili kojima mogu biti izloženi tokom procesa rada (član 24 stav 1);

20) ne obavijesti u pisanoj formi zaposlene, koji obavljaju prodaju i distribuciju toksičnih hemikalija i proizvoda koji ih sadrže ili poslovne djelatnosti koje podrazumijevaju njihovu profesionalnu upotrebu, o rizicima po zaštitu i zdravlje na radu, o prevenciji, mjerama zaštite i zdravlja na radu i aktivnostima u odnosu na svaku vrstu radnog mjesta i/ili posla (član 24 stav 2);

21) ne vrši izmjene sadržaja bezbjednosnog lista u skladu sa novim saznanjima o hemikaliji, a naročito saznanjima koja mogu uticati na mjere za smanjenje i kontrolu rizika, odnosno opasnosti hemikalije, kao i o ograničenjima (član 25 stav 1);

22) ne dostavi izmijenjeni bezbjednosni list svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja kojem je hemikalija isporučena u prethodnih 12 mjeseci (član 25 stav 2);

23) Agenciji ne dostavi Izvještaj o bezbjednosti hemikalije koji se sačinjava na osnovu procjene bezbjednosti hemikalije sa mjerama za smanjenje i kontrolu rizika supstance, za sve supstance u količinama od najmanje 10 t, koje je uvezao i stavio na tržište u toku godine (član 26 stav 1);

24) podaci u sačinjenom Izvještaju o bezbjednosti hemikalije ne odgovaraju podacima navedenim u bezbjednosnom listu (član 27 stav 1);

25) za hemikalije i proizvode iz člana 23 stav 2 ovog zakona za koje se ne dostavlja bezbjednosni list primaocu hemikalije ne dostavi: broj registracije ako su raspoloživi, za sve supstance; podatke o tome da li se supstanca nalazi na Listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost; podatke o ograničenjima; druge podatke o supstanci za utvrđivanje mjera upravljanja rizikom sa posebnim uslovima (član 28 stav 3);

26) ne preduzima mjere predostrožnosti za hemikalije koje proizvodi i stavlja na tržište, odnosno upotrebljava, radi sprečavanja, odnosno smanjenja njihovih štetnih uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 30);

27) najkasnije do 31. marta tekuće godine ne podnese Agenciji zahtjev za upis hemikalija u registar za hemikalije koje je proizveo, odnosno uvezao u prethodnoj godini (član 32 stav 1);

28) Agenciji ne dostavi u roku od najkasnije 30 dana od nastanka promjene, svaku promjenu podataka upisanih u registar, a koja se odnosi na: promjenu pravnog statusa proizvođača ili uvoznika (naziv ili sjedište proizvođača ili uvoznika); promjenu sastava hemikalije; promjenu godišnje ili ukupne proizvodnje, odnosno uvoza ili promjenu količina supstance koje su prisutne u proizvodima koje je proizveo, odnosno uvezao; nove identifikovane upotrebe i nove upotrebe koje se ne preporučuju; nova saznanja o rizicima supstance na

zdravlje ljudi i životnu sredinu, koje dovode do izmjena bezbjednosnog lista ili izvještaja o bezbjednosti hemikalije; promjene o klasifikaciji i označavanju supstance; ispitivanje hemikalija, ako podnosilac zahtjeva za upis u registar ocijeni da je potrebno izvršiti ispitivanje hemikalija; izmjene izvještaja o bezbjednosti hemikalije (član 37 st. 1 i 2);

29) ne ispitaju dostupnost alternativa i sa njima povezanih rizika, kao i tehničku i ekonomsku opravdanost zamjene supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost u skladu sa članom 38 stav 1 ovog zakona (član 38 stav 2);

30) ne vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o: identitetu hemikalije; distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene; zbirnim količinama hemikalija koje su prodate potrošačima u kalendarskoj godini i sve informacije korišćene pri klasifikaciji i označivanju supstance, odnosno smješe (član 42 stav 1);

31) Agenciji ne dostavi podatke iz evidencije o hemikalijama na njen zahtjev (član 42 stav 4);

32) vrši izvoz hemikalije sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještavanja bez obavještenja koje dostavlja Agencija zemlji u koju se izvozi hemikalija (član 44 stav 1);

33) sprovodi PIC postupak bez obavještenja koje izvoznik hemikalija podnosi Agenciji (član 46 stav 2);

34) Agenciji ne dostavi do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu podatke o izvezenim, odnosno uvezenim količinama hemikalija i proizvoda, o zemljama iz kojih su izvezene, odnosno uvezene hemikalije, kao i podatke o izvozniku, odnosno uvozniku hemikalija (član 48 st. 1 i 2);

35) Agenciji ne dostavi izvještaj o stvarnim količinama izvezenih, odnosno uvezenih hemikalija ili proizvoda, u roku od 30 dana od dana izvršenog izvoza, odnosno uvoza (član 49 stav 1);

36) izvozi hemikalije i proizvode čija je upotreba zabranjena radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine (član 51 stav 1);

37) izvozi hemikalije čiji rok upotrebe ističe šest mjeseci poslije izvoza (član 51 stav 2);

38) stavlja na tržište detergente koji ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i ako hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u detergentu ne ispunjavaju uslove koji se odnose na klasifikaciju, obilježavanje i pakovanje propisane ovim zakonom (član 52 stav 1);

39) stavlja na tržište, bez dozvole za upotrebu površinski aktivne supstance koju izdaje Agencija industrijske detergente i detergente za profesionalnu upotrebu koji sadrže površinski aktivne supstance koje ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i detergenti za kućnu upotrebu, koji kao aktivnu komponentu sadrže hemikaliju sa Liste klasifikovanih supstanci u procentu većem od 1% (član 53 stav 1);

40) ukoliko dođe do promjene u pogledu količine površinski aktivnih supstanci u detergentu ili se izmijeni način upotrebe detergenta Agenciji ne dostavi tehnički dosije o površinski aktivnoj supstanci ažuriran tim podacima (član 57 stav 1);

41) ne dostave relevantne informacije u propisanom elektronskom formatu Centru, a na tržište stavljaju smješe za upotrebu u domaćinstvu, profesionalnu upotrebu i upotrebu u industrijske svrhe, klasifikovane kao opasne po zdravlje ljudi i smješe koje predstavljaju fizičku opasnost (član 70 stav 1);

42) ne navede piktograme opasnosti, oznake opasnosti, oznake upozorenja i EUH oznake, pri svakom reklamiranju smješe koja je klasifikovana kao opasna ili sadrži olovo, cijanoakrilate, izocijanate, aktivni hlor, titanijum oksid, epoksidne komponente, cement ili se radi o cementnim smješama, smješama za lemljenje ili zavarivanje koje sadrže kadmijum, odnosno legure kadmijuma ili smješama koje sadrže najmanje jednu supstancu koja izaziva preosjetljivost (član 71 stav 2);

43) prilikom reklamiranja supstance ili smješe koja je klasifikovana kao opasna, sadrži izjave koje se ne smiju nalaziti na etiketi ili ambalaži te supstance ili smješe, kao što su "nije otrovno", "nije štetno", "ne zagađuje", "ekološki" ili bilo koju drugu izjavu kojom se indicira da ta supstanca ili smješa nije opasna ili izjavu koja nije u skladu sa klasifikacijom te supstance ili smješe (član 71 stav 4).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 3.000 eura do 8.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 1.000 eura do 8.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura.

## XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

### Rok za donošenje podzakonskih akata

## Član 78

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o hemikalijama ("Službeni list CG", broj 51/17), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

## Obaveze od dana pristupanja Evropskoj uniji

## Član 79

Do dana pristupanja Evropskoj uniji, odstupanja od nacionalne Liste klasifikovanih supstanci nijesu dozvoljena, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Od dana pristupanja Evropskoj uniji:

1) zahtjev za upis supstanci u Listu usklađene klasifikacije i označavanja supstance i Listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost podnosiće se Evropskoj agenciji za hemikalije;

2) zahtjev za upis u registar hemikalija podnosiće se Evropskoj agenciji za hemikalije;

3) Ministarstvo će Evropskoj komisiji dostavljati izvještaj iz člana 66 ovog zakona.

Od dana pristupanja Evropskoj uniji, obaveze klasifikacije i notifikacije sprovode se u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1272/2008 i relevantnim procedurama Evropske agencije za hemikalije.

Od dana pristupanja Evropskoj uniji, kada Crna Gora ima opravdane razloge da smatra da supstanca ili smješa, iako usklađena sa važećim propisima, predstavlja ozbiljan rizik po zdravlje ljudi ili životnu sredinu zbog klasifikacije, označavanja ili pakovanja, Agencija može preduzeti privremene zaštitne mjere i o tome bez odlaganja obavijestiti Evropsku komisiju, Evropsku agenciju za hemikalije i države članice.

## Obaveza klasifikacije, označavanja i pakovanja supstanci

## Član 80

Supstance koje su stavljene na tržište prije stupanja na snagu propisa iz člana 6 ovog zakona ne moraju biti klasifikovane, označene i pakovane u skladu sa odredbama koje se odnose na klase opasnosti: endokrina disrupcija za zdravlje ljudi, endokrina disrupcija za životnu sredinu, PBT/vPvB i PMT/vPvM svojstva, do 1. novembra 2026. godine.

Smješe koje su stavljene na tržište prije stupanja na snagu propisa iz člana 6 ovog zakona ne moraju biti klasifikovane, označene i pakovane u skladu sa odredbama koje se odnose na klase opasnosti iz stava 1 ovog člana do 1. maja 2028. godine.

Supstance i smješe koje su klasifikovane, označene i upakovane u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu propisa iz člana 6 ovog zakona, a koje su stavljene na tržište prije 1. jula 2026. godine, ne moraju se klasifikovati, označavati i pakovati u skladu sa odredbama koje se odnose na procjenu dostupnih informacija, procjenu supstanci koje sadrže više od jednog sastojka, procjenu i klasifikaciju smješa, granične koncentracije, izbor obavještenja o mjerama predostrožnosti, izuzetke od označavanja i posebna pravila za digitalno označavanje i ponovno punjenje, do 1. jula 2028. godine.

Supstance i smješe koje su klasifikovane, označene i upakovane u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu propisa iz člana 6 ovog zakona, a koje su stavljene na tržište prije 1. januara 2027. godine, ne moraju se klasifikovati, označavati i pakovati u skladu sa odredbama koje se odnose na identifikaciju supstanci u smješi, format, veličinu i izgled etikete i pravila za upotrebu digitalne etikete, do 1. januara 2029. godine.

## Odložena primjena

## Član 81

Odredba člana 65 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

## Prestanak važenja

## Član 82

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o hemikalijama ("Službeni list CG", broj 51/17).

## Stupanje na snagu

## Član 83

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

**Broj: 27-8/26-1/9**
**EPA 1048 XXVIII**
**Podgorica, 27. jul 2026. godine**
**Skupština Crne Gore 28. saziva**
**Predsjednik,**
**Andrija Mandić, s.r.**